

Mateřská škola Děčín II, Liliová 277/1
příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro předškolní vzdělávání

Platnost: 01. 09. 2021 – 31. 08. 2025
č.j.:ŘMŠ/L/364/2021

OBSAH

Představení školy - identifikační údaje	3
1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
1.1 Vnější prostředí mateřské školy Liliová	4
1.2 Vnější prostředí mateřské školy Tylova	4
1.3 Vnitřní prostředí školy	5
2. JAKÉ JSOU NAŠE PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	5
2.1 Věcné podmínky	5
2.2 Životospráva	6
2.3 Psychosociální podmínky	6
2.4 Organizace	7
2.5 Řízení mateřské školy	8
2.6 Personální a pedagogické zajištění	9
2.7 Spoluúčast rodičů	9
3. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ MLADŠÍCH TŘÍ LET	10
4. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	12
5. JAZYKOVÁ PŘÍPRAVA DĚTÍ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA	13
6. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	13
7. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	14
8. VZDĚLÁVACÍ OBSAH – INTEGROVANÉ BLOKY (TÉMATA)	15
▪ Kluci, holky, jdeme do školky	18
▪ Podzim právě přišel k nám, všechny barvy namíchal	21
▪ Co všechno umí zima	24
▪ Jaro ťuká na vrátka	26
▪ Léto patří dětem, toulají se světem	29
Pravidla pro tvorbu třídních vzdělávacích programů	37
9. DOPLŇUJÍCÍ PROGRAMY, PROJEKTY A DALŠÍ AKTIVITY	34
9.1 Program pro zdraví a zdravý životní styl	34
9.2 Bezpečnostní opatření při práci s dětmi v mateřské škole	36
9.3 Dopravní výchova	37
9.4 Ochrana dětí před sociálně patologickými jevy	40
9.5 Program environmentální výchovy a vzdělávání	42
9.6 Vzdělávání mimořádně nadaných dětí	44
9.7 Vzdělávání dětí mladších tří let	45
10. EVALUAČNÍ SYSTÉM	47

Představení školy

Identifikační údaje

Zřizovatel:	Statutární město Děčín, zastoupené: Magistrát města Děčína, Mírové náměstí 1175/5, 405 38 Děčín IV
Ředitelka: (statutární orgán)	Bc. Helena Králíčková
Adresa školy:	Mateřská škola Děčín II, Liliová 277/1
Telefonní spojení:	412 526 942, 775 869 215
IČ:	72 74 42 01
e-mail:	ms.liliova@volny.cz
webové stránky:	www.msliliova.cz
Zástupce ředitelky:	Jiřina Laurincová Alexandra Tesařová – odloučené pracoviště Mateřská škola Děčín II, Tylova 814/1
Telefonní spojení:	412 516 526, 775 869 217
e-mail :	ms.tylova@volny.cz
webové stránky:	www.ms-tylova.cz
Právní postavení:	příspěvková organizace
Zpracovatel ŠVP:	Bc. Helena Králíčková a pedagogický sbor (projednáno na pedagogické radě dne 29. 8. 2021)
Název ŠVP:	1,2,3,4,5 - zajímá nás celý svět

1. Charakteristika školy

1.1 Vnější prostředí mateřské školy Liliová

Mateřská škola Liliová je umístěna ve dvou pavilonech panelového typu, v klidné části města. Technický stav budov je uspokojující.

Společné zařízení mateřské školy a jeslí bylo 20. 9. 1965 slavnostně otevřeno a 30. 6. 1994 byl provoz jeslí zrušen, z těchto oddělení byly vybudovány třídy mateřské školy. Od září roku 2010 se po stavebních úpravách zprovoznila šestá třída mateřské školy.

V posledních letech bylo provedeno mnoho oprav v celém areálu mateřské školy (rozvody vody, umývárny, školní kuchyně, kuchyňky u tříd, dlažba, obklady, výměna oken, dveří, rozvody elektřiny, oprava střechy, chodníků). Ředitelka má zpracovaný plán, kde jsou rozpracovány jednotlivé opravy, modernizace na několik budoucích let.

Třídy jsou postupně vybavovány novým nábytkem, typizovaným pro mateřské školy. Velikost nábytku je přizpůsobena velikosti a věku dětí.

Mateřská škola je obklopena prostornou školní zahradou se vzrostlými stromy a zelení. Je nově vybavena zahradními prvky pro pobyt a hry dětí, v areálu je k dispozici mlhoviště. Všechny pískoviště jsou opatřeny kryty chránící před znečištěním.

Součástí školy je školní jídelna, která zajišťuje stravování pro všechny děti a zaměstnance.

Do mateřské školy dochází většinou děti z blízkého okolí mateřské školy, ale i děti, jejichž rodiče si tuto školu cíleně vybrali a dovážejí je i z jiných částí města.

Okolí mateřské školy nabízí mnoho možností pro vzdělávání dětí. Velmi oblíbené jsou vycházky do lesního parku, kde lze využít naučnou stezku – děti zde poznávají stromy, plody, ke svým hrám využívají různorodé přírodniny, překonávají přírodní nerovnosti. V blízkosti parku se nachází nemocnice – děti se seznamují s prací lékařů a zdravotních sester, zdůrazňujeme ochranu a péči o zdraví. Nedaleko mateřské školy využíváme dopravní hřiště, které dětem poskytuje pohybové vyžití. Při pobytu venku děti poznávají bydliště své i svých kamarádů, učí se znát adresu, cestu do mateřské školy. Častým cílem našich vycházek je i Základní škola na Kamenické ulici. Několikrát do roka se s dětmi vypravíme k zámeckému rybníku, nechybí krmení labutí a kachen, děti pozorují ostatní vodní živočichy, v této lokalitě využíváme moderně vybavené hřiště s netradičními průlezkami. Děčínský zámek poskytuje zajímavé výstavy a akce, v růžové zahradě děti obdivují různorodé rostliny a květiny. Ze zámku pozorujeme řeku Labe – lodní dopravu a přepravu. Nelze opomenout sbor záchranného integrovaného systému – pravidelně se děti těší na exkurzi u hasičů, pozorují práci záchranářů, obdivují techniku, seznamují se s neobvyklým prostředím. Do vzdálenějšího okolí patří hlavní nádraží – sledování vlakových souprav, kdo na nádraží pracuje, bezpečné chování.

Dopravní dostupnost je dobrá, včetně zastávky MHD.

Provozní doba školy: 6.00 – 16.30 hodin.

1.2 Vnější prostředí mateřské školy Tylova

Mateřská škola Tylova je odloučeným pracovištěm MŠ Liliová, která je od 1. 1. 2003 příspěvkovou organizací, je umístěna ve vile z dvacátých let minulého století. Obě školy jsou od sebe vzdáleny asi 0,5 kilometrů, proto okolí nabízí stejné možnosti pro vzdělávání dětí. Mateřská škola je dvoutřídní, s jednou speciální třídou. Součástí školy je školní jídelna. Kolem školy je velká zahrada se vzrostlými stromy na způsob lesoparku. V okolí školy se nacházejí další 2 mateřské školy různého zaměření a základní škola.

Mateřskou školu navštěvují děti z blízkého okolí. Dopravní dostupnost je též dobrá, pouze vzdálenost od zastávky MHD je 5 minut. Provozní doba školy: 6.00 – 16.00 hodin.

1.3 Vnitřní prostředí školy

Všechny třídy jsou s věkově smíšeným složením dětí, z toho čtyři třídy s maximálním počtem 28 dětí na třídu, dvě třídy s počtem 24 dětí na třídu. Děti jsou do mateřské školy přijímány na základě kritérií stanovených ředitelkou zpravidla od 3 let věku.

Provoz mateřské školy Liliová zajišťuje 13 učitelek, 4 asistentů pedagoga a 2 školní asistent, 4 provozních pracovníků, z toho 1 je na zkrácený úvazek a 4 zaměstnanci školní jídelny. V mateřské škole Tylova 4 pedagogické pracovnice, 1 asistent pedagoga, 1 provozní a 1 pracovnice ve školní jídelně.

Mateřská škola spolupracuje se základní školou na Kamenické ulici, která je na velmi dobré úrovni, s PPP a SPC, s Úřadem práce v Děčíně I.

2. Jaké jsou naše podmínky vzdělávání

2.1 Věcné podmínky

- Hygienické podmínky pro vzdělávání po rozsáhlých úpravách odpovídají současným hygienickým požadavkům a počtu přijatých dětí, avšak pro některé činnosti např. pohybové aktivity jsou méně vyhovující.
- Všechny třídy jsou vybaveny novým dětským nábytkem, stolky a židličky respektují různou výšku a věk dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné, estetického vzhledu, odpovídají zákonným normám. Dvě třídy mají stálou ložnici, v ostatních třídách se lehátka rozkládají.
- V pěti třídách byly instalovány počítačové jednotky, které jsou svým programovým vybavením určeny pro vzdělávání předškolních dětí. Třídy jsou průběžně doplňovány novými hračkami a pomůckami odpovídající počtu dětí i jejich věku.
- Děti si mohou hračky a pomůcky samostatně vybírat i ukládat; pomůcky a doplňky jsou rozmístěny ve třídách, některé didaktické pomůcky jsou umístěny v kabinetu školy, dětské knihy a odborná literatura pro pedagogické pracovnice jsou v jednotlivých třídách a jsou plně využívány a obnovovány.
- Dětské práce a výrobky zdobí jednotlivé třídy, chodby a šatny tak, aby si je mohli rodiče i ostatní děti prohlížet.
- Školní zahrada byla v roce 2015/2016 vybavena novými herními prvky, multifunkční plochou - mlhoviště; byly opraveny chodníky, vykáceny nebezpečné a poškozené stromy.
- Vnitřní i venkovní prostory mateřské školy po provedených úpravách v posledních letech splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

***Záměr:** nadále ve spolupráci se zřizovatelem a podle finanční situace zajišťovat údržbu budov (zateplení objektů, oprava všech chodníků v areálu školy). Průběžně doplňovat třídy didaktickými motivujícími pomůckami, konstruktivními stavebnicemi. Přizpůsobit a upravit prostředí podporující spontánní pohybové aktivity tak, aby byla zajištěna*

bezpečnost dětí (dětem nabízet závěsné houpačky, skákací míče, prolézačky, klouzačky, houpačky, odstrkávata, trampolíny apod.).

2.2 Životospráva

- Mateřská škola usiluje, aby byla dětem poskytována plnohodnotná a vyvážená strava podle výživových norem. Děti mají dostatek ovoce a zeleniny, jsou několikrát denně vyzývány k dodržování pitného režimu. Děti mají po celý den k dispozici ve třídě i na zahradě dostatek tekutin. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány 3 hodinové intervaly.
- Děti si samostatně prostírají k obědu. Podle potřeby si děti přidávají. Děti s odloženou docházkou mají stravovací normy jako děti v ZŠ.
- Pravidelným pobytem venku se děti otužují, v hojné míře je využívána školní zahrada, která poskytuje dostatek příležitostí k pohybovým i spontánním aktivitám dětí, při zhoršené kvalitě ovzduší jsou dětem nabízeny různé činnosti v jednotlivých třídách.
- V denním programu je respektována individuální potřeba spánku a odpočinku.

***Záměr:** pravidelně u nových dětí vytvořit návyk pitného režimu, dětem je potřeba pít stále připomínat. Zachovat rodičům možnost variabilních příchodů podle jejich potřeb a možností. Vést děti ke zdravému životnímu stylu.*

2.3 Psychosociální podmínky

- Ve škole je kladen velký důraz na přátelské a tvořivé ovzduší.
- Nově přijatým dětem je po dohodě s rodiči umožněna adaptace na nové prostředí.
- Denní režim je orientační, umožňuje organizaci činností přizpůsobit aktuální situaci.
- Podporujeme samostatné rozhodování dítěte, dbáme na vyváženost osobní svobody dětí s nezbytnou mírou omezení, vyplývající ze společných pravidel chování a soužití.
- Zvláštní pozornost věnujeme rozvoji individuálních schopností každého dítěte, ve vzájemných vztazích dbáme na toleranci, ohleduplnost, vzájemnou pomoc; ve všech třídách jsou heterogenní skupiny dětí.
- Vedeme děti k tvořivému myšlení a chápání lidského soužití tak, aby bylo schopno naslouchat druhým, přemýšlet o jejich názoru, o právu na odlišnost.
- Snažíme se posilovat sebevědomí dítěte, projevovat důvěru v jeho schopnosti a povzbuzovat je.
- K dětem přistupujeme jako k jedinečné neopakovatelné bytosti, která má právo již v tomto věku být sama sebou a právě takové musí být přijímáno, a to i tehdy pokud nenaplnuje představy dospělých.
- V mateřské škole se snažíme vytvořit prostředí duševní pohody pro všechny zúčastněné; předcházíme projevům šikany a agresivity dětí.

***Záměr:** klást důraz na zlepšování vzájemné komunikace, aktivně a otevřeně řešit problémy, jak mezi dospělými, tak i mezi dětmi. Vytvářet přátelské a tvořivé ovzduší. Eliminovat stres a spěch. K dětem přistupovat jako ke svým partnerům. V této oblasti neustále zlepšovat aktivity pedagogů při vyhledávání nových podnětů pro děti. Nadále podporovat každodenní rituály (ranní přivítání s učitelkou, komunitní kruh, oslavy svátků a narozenin).*

2.4 Organizace

- Denní řád vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, koncepce školy, věkových a vývojových zvláštností dětí, je dostatečně pružný, dává možnost přizpůsobení se momentálnímu situacím.
- Děti ve třídách nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí, je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí.
- V denním programu dbáme na vyváženost spontánních a řízených činností; dětem umožňujeme pracovat vlastním tempem a podle svých individuálních schopností.
- Děti mají k dispozici dostatek materiálního vybavení, které je jim volně přístupné.
- Vytváříme podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.
- Třídy jsou naplňovány v souladu se školským zákonem, ke spojování tříd dochází ve výjimečných případech nebo v brzkých ranních a odpoledních hodinách tak, aby počet dětí ve třídě nepřekročil povolenou kapacitu.

Záměr: budeme sledovat, zda je poměr řízených a spontánních činností vyvážený. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Denní rozvrh činností:

6.00 – 9.45	scházení dětí, hry a činnosti dle volby dětí, individuální péče, komunitní kruh, řízené činnosti a aktivity zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí, pohybové aktivity, svačina
9.45 – 11.45	příprava na pobyt venku a pobyt venku
11.45 – 12.15	příprava na oběd, oběd
12.15 – 14.00	spánek a odpočinek dětí, individuální práce s dětmi, klidové aktivity a zájmové činnosti pro děti s nižší potřebou spánku
14.00 – 16.30	odpolední svačina, volné a zájmové činnosti, hry a aktivity dětí do odchodu domů

Denní rozvrh činností může být podle potřeby pozměněn (různé akce a aktivity mimo školu). V případě teplého počasí se přesouvají odpolední činnosti na školní zahradu.

Denní režim v mateřské škole

Je dostatečně pružný, s vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit, střídají se činnosti frontální, skupinové i individuální. Dětem je nabízena forma prožitkového učení, integrovaného učení hrou a činnostmi.

Ranní hry a činnosti:

Podle vlastního výběru dětí, děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě. Hru mohou dokončit nebo v ní později pokračovat. Po ukončení hry jsou děti vedeny k samostatnému úklidu.

Komunitní kruh:

Je pravidelnou součástí života a dění v MŠ. Každý má právo vyjádřit svůj názor. Děti hovoří o svých vlastních pocitech, učí se řešit problém, spolupracovat, vést monolog i dialog. Seznámení dětí s tématem dne.

Ranní cvičení, tělovýchovná chvilka:

Přiměřený intenzivní tělesný pohyb je zaměřován na všechny svalové skupiny, rozvíjí pohybové dovednosti, schopnosti orientovat se v prostoru, vedou děti k samostatnosti, podporují radost z pohybu.

Hry a společné činnosti:

Děti si z dané nabídky samostatně volí činnosti a hry, pracují s učitelkou nebo samy individuálně v malých či velkých skupinkách. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, měly radost ze hry a pocit spokojenosti z úspěchu.

Pobyt venku:

Je prostorem k pohybovému vyžití a volné hře. Slouží k poznávání přírody, okolí MŠ, mohou být spojené s týdenním tématem.

Společné stolování, hygiena:

Děti jsou vedeny k samostatnosti a sebeobsluze, jedí vlastním tempem. Hygienické potřeby provádějí samostatně podle vlastních potřeb a požadavku intimity. Učitelka navozuje atmosféru klidu a pohody.

Odpolední odpočinek:

Je respektována individuální potřeba odpočinku a spánku. Dětem, které neusnou nabízí učitelka klidové činnosti pro děti.

Odpolední hry a činnosti:

Děti si mohou samostatně volit hry a činnosti podle vlastního zájmu. Rodiče mohou kdykoliv vejít do třídy a být dítěti partnerem ve hře a jejím ukončení.

Záměr: režim dne přizpůsobit tak, aby vyhovoval cílům předškolního vzdělávání a současně dětem, rodičům i pedagogům. Více dětí podporovat k vlastní aktivitě, k poznávání formou pokusů a experimentování, koutky vybavit vhodnými didaktickými pomůckami k podpoře základů přírodovědné gramotnosti.

2.5 Řízení mateřské školy

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně stanoveny a vymezeny; organizační členění pracovníků je určeno v organizačním řádu školy, v souladu s organizačním řádem se škola člení na 3 útvary: pedagogický, provozní a ekonomický, školní jídelnu.
- Informační systém je zaměřen směrem k zaměstnancům školy, k rodičům dětí a veřejnosti; je využívána nástěnka s aktuálními informacemi, webové stránky školy, informační bulletin, pedagogické a provozní porady, třídní schůzky, informace jsou předávány ústně, v písemné podobě, telefonicky, e-mailem.
- V plánování pedagogické práce se opíráme o předchozí analýzu a zpětnou vazbu

- Na zpracování školního vzdělávacího programu se podílí celý pedagogický sbor, který rozhoduje o zásadních otázkách školního programu.
- Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, základní školou, s dalšími organizacemi a odborníky.

Záměr: zachovat informační systém školy, průběžně doplňovat webové stránky školy. Dále prohlubovat spolupráci se Základní školou na Kamenické ulici.

2.6 Personální a pedagogické zajištění

- Mateřská škola má velkou kvalifikovanost pedagogických pracovníků, stávající nekvalifikovaní si předepsanou odbornou kvalifikaci průběžně doplňují.
- Pedagogové se systematicky sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně, využívají nabídky vzdělávacích center v rámci DVPP v oblastech, které si společně s vedením školy určily v Plánech individuálního rozvoje.
- Služby pedagogů jsou stanoveny tak, aby vyhovovaly potřebám dětí, ale i provozu školy.
- Pedagogové se při jednání s dětmi i dospělými chovají a pracují profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly.
- O děti se speciálními vzdělávacími potřebami pečujeme ve spolupráci s příslušným odborníky.

Záměr: umožnit nekvalifikovaným pedagogickým pracovníkům doplnění předepsané odborné kvalifikace. V dalším období zachovat spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, zejména přednášky na téma školní zralost. Systém služeb je dostatečně pružný.

2.7 Spoluúčast rodičů

- Respektujeme rodiče s porozuměním a pochopením pro vlastní volbu výchovného stylu a životních hodnot u svých dětí, dbáme na citlivý přístup k rodičům.
- Nabízíme všestrannou odbornou poradenskou pomoc při výchově dětí.
- Umožňujeme konzultace, individuální pohovory o prospívání dětí i o jejich individuálních pokrocích.
- Spolupracujeme s rodiči dětí se špatnou výslovností a po odkladu školní docházky, společně řešíme konkrétní situace.
- Rodinu chápeme jako své nejdůležitější partnery, pedagogové dbají na soukromí a diskretnost rodiny.
- Rodičům je umožněn přístup do tříd, mohou se zapojit do her dětí i společných akcí školy, mohou si prohlédnout dětské výrobky, výtvarné práce.
- Organizujeme podle potřeby třídní schůzky.
- Rodičům nabízíme zapůjčování odborné literatury.
- Respektujeme odůvodněné požadavky, žádosti a přání rodičů ve vztahu k dětem, vycházíme z ověřené zkušenosti, že dobré vztahy mezi učiteli a rodiči přispívají ke spokojenému pobytu dítěte v mateřské škole.

Záměr: vytvořit pro rodiče systém zapůjčování odborné literatury. Podněcovat rodiče k tomu, aby nabídli své možnosti a schopnosti škole (např. společné pečení a zdobení perníčků, ubrousková technika, keramické dílničky, pomoc při akcích pořádaných školou).

3. Vzdělávání dětí mladších tří let

3.1 Věcné (materiální) podmínky pro 2-3 leté

Mateřská škola zajistila vhodné hračky, pomůcky, náčiní a doplňky přiměřené k jejich věku. Hračky jsou umístěny tak, aby k nim děti měly přístup. Ostatní hračky jsou umístěny v uzavíratelných skříňkách nebo ve vyšších policích, kam děti nemají přístup. Nadále tyto hračky budeme doplňovat tak, aby odpovídaly počtu a věku dětí. Školní zahrada je vybavena herními prvky i pro děti 2-3 leté. Školní nábytek je zohledněn i pro menší tělesnou výšku dětí. Vize: Průběžně dovybavit školu podle našich představ a podnětů ze strany dětí a rodičů. Pokusit se získat finanční prostředky formou sponzorských darů.

Všechny prostory splňují hygienické a bezpečnostní normy dle platných předpisů.

Individuální potřeba aktivity a odpočinku.

3.2 Životaspráva dětí 2-3 letých

Denní režim odpočinku mateřská škola přizpůsobí na delší dobu odpočinku, dle potřeby dítěte. Děti mladší tří let jsou zařazeny do skupiny strážníků (3-6 let)

Vize: Chtěli bychom působit na rodiče, aby s námi spolupracovali na dodržování správných stravovacích návyků, aby vedli své děti ke správné životasprávě – konzumace ovoce a zeleniny, aby děti správně používaly úchop lžice a příboru.

Dostatek pohybu a méně slazených nápojů.

3.3. Psychosociální podmínky dětí 2-3 letých

Mateřská škola vytváří pro děti mladší tří let adaptační režim. Provázanost režimu školy s režimem v rodině tak, aby se děti cítily dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Budování vztahů s rodinou je pro nás prvořadé.

Vize: Dále organizovat provoz školy tak, aby se dítě cítilo bezpečně a spokojeně. Prohlubovat vzájemnou důvěru mezi dětmi, zaměstnanci a rodiči.

Zákonní zástupci dětí mladších tří let mají možnost se zúčastnit adaptačního programu svého dítěte. Spolupráce je naprosto zásadní. Mají možnost podílet se a vstupovat do vzdělávání dětí, domlouvat se na společném postupu.

3.4 Vzdělávání dětí 2-3 letých

Pro úspěšné vzdělávání dětí mladších tří let je nutné přihlížet k úrovni motoriky, jazykového a psychického vývoje dítěte. V naší škole bereme ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi. Dítě se začíná osamostatňovat, orientovat v prostoru. Umožníme dítěti častější odpočinek, jak po stránce fyzické, ale i psychické. Plánování a realizace vzdělávacích činností jsou přizpůsobené možnostem a schopnostem dětí. Děti učíme nápodobou, situačním učením. Tyto činnosti opakujeme pro menší pozornost dětí. Činnosti přizpůsobujeme, průběžně střídáme spontánní činnosti s řízenými. Největší prostor necháváme volné hře a pohybovým aktivitám.

3.5 Organizace vzdělávání dětí 2-3 letých

Dětem je umožněn individuální adaptační režim. Mají dostatek času na převlékání a stravování. Organizace vzdělávání a plánování činností v mateřské škole vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem. Pro děti je připraven zjednodušený program.

Vize: Budeme nadále uplatňovat individuálně adaptační režim, dodržovat vyváženost spontánních a řízených aktivit, umožňovat každodenní individuální a skupinové činnosti. Nadále sebevzdělávat učitele.

Vytvořit pro děti 2-3 leté adaptační období na začátku i v průběhu školního roku. Pomoci dítěti, aby bylo způsobilé účastnit se vzdělávání v mateřské škole:

- a) adaptovat se na změnu v jeho životě i prostředí
- b) zařadit se mezi ostatní děti, komunikovat a účastnit se nabízených činností, přijmout určitá pravidla i pravidla ochrany zdraví a bezpečnosti
- c) seznamovat je s programem, co všechno bude dítě dělat v mateřské škole, k čemu by mělo dospět, zvládnout (naučit se jména kamarádů, poznat si své věci, vyznat se v prostoru mateřské školy i zahrady)

3.6 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při zařazování dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními využijeme možnosti jejich umístění pod dohled speciálního pedagoga. Účelem této podpory naší školy je postupovat s každým dítětem individuálně dle možností a schopností dítěte.

Do vzdělávacích strategií zařazuje učitel podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanoví škola. Od druhého stupně podpory stanoví podpůrná opatření ŠPZ po projednání s naší školou a zákonným zástupcem dítěte. Pravidla nám stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Při prvním stupni podpůrného opatření zařadí naše škola do ŠVP PV zpracování PLPP a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro IVP. PLPP zpracováváme samostatně a IVP zpracuje škola na základě doporučení ŠPZ. K tomu všemu je velmi důležitá úzká spolupráce s rodiči.

Pedagog mateřské školy dále spolupracuje s dalšími odborníky a využíváme služby školských poradenských zařízení.

3.7 Dlouhodobé cíle ŠVP

Podporovat duševní pohodu dětí, rozvíjet jejich intelekt, řeč, poznávací procesy a funkce, city, vůli, kamarádské vztahy – cestou přirozené výchovy a vzdělávání na základě interakce s okolím a svou vlastní prožitou zkušeností, se zaměřením na rozvoj smyslů.

1. Učit děti vnímat svět kolem sebe, dění v tomto světě, utvořit základy pro odpovědný postoj dítěte ke společenskému a přírodnímu prostředí.
2. Zlepšovat tělesnou zdatnost, podporovat rozvoj pohybových dovedností, učit sebeobsluže, vést děti ke zdravému životnímu stylu.
3. Podporovat rozvoj sociálně-kulturních postojů, návyků a dovedností dítěte, učit je přijímat společenské, morální a estetické hodnoty.
4. Rozvíjet a prohlubovat spoluúčast s rodiči v individuální spolupráci, nabídkou společných akcí, poradenským servisem, vzájemnou komunikací.
5. Dodržování stanovených pravidel chování a bezpečnosti.
6. Dostatečný pitný režim.
7. Podporovat všechny, kteří ovlivňují práci s dětmi.
8. Pracovat s dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

9. Vytvořit pro děti 2 – 3 leté adaptační období na začátku i v průběhu školního roku. Pomoci dítěti, aby bylo způsobilé účastnit se vzdělávání v mateřské škole:

- a) adaptovat se na změnu v jeho životě i prostředí
- b) zařadit se mezi ostatní děti, komunikovat a účastnit se nabízených činností, přijmout určitá pravidla i pravidla ochrany zdraví a bezpečnosti
- c) seznamovat je s programem, co všechno bude dítě dělat v mateřské škole, k čemu by měly dospět, zvládnout (naučit se jména kamarádů, poznat si své věci, vyznat se v prostoru mateřské školy i zahrady)

3.8 Vzdělávání dětí nadaných

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít.

Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely.

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Do doby než vyšetření proběhne zpracuje škola PLPP a podle něj postupuje při vzdělávání takového dítěte.

Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

4. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných

Mateřská škola se zaměřuje na sledování rozvoje a osobních vzdělávacích pokroků u každého dítěte zvlášť prostřednictvím hodnotících listů, individuálních plánů. Pokud jsou přijaty děti se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich vzdělávání probíhá souběžně s ostatními dětmi i podle individuálního vzdělávacího programu pro konkrétní dítě. Tento plán je sestaven ve spolupráci s odborníky a po konzultaci s rodinou.

Pedagogické pracovnice využívají těchto poznatků při své každodenní práci i pro informování rodičů a kontaktech s nimi. Rodiče mají možnost v šatnách i ve třídách sledovat pokroky svých dětí ve výtvarných a pracovních dovednostech.

Pro identifikaci a následnou péči o mimořádně nadané děti slouží zpracovaný program: Nadané děti v mateřské škole. Mateřská škola se zaměřuje na rozvoj a podporu mimořádných schopností těchto dětí tak, aby širší vzdělávacích nabídek byla přizpůsobena těmto schopnostem, byla dostatečně mnohostranná a pestrá.

5. Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání - v takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

6. Organizace vzdělávání

Mateřská škola zajišťuje provoz ve dvou budovách, celkem se šesti třídami. V hlavní budově jsou čtyři třídy po 26 dětech, ve kterých se rozkládají lehátka na odpočinek dětí, v druhé budově jsou dvě třídy po 24 dětech, zde byla vybudována společná ložnice pro obě třídy.

Děti jsou rozděleny do tříd v různém věkovém složení, při zařazování do tříd vychází ředitelka ze zájmu dítěte nebo rodičů a jejich požadavků. Do tříd jsou zařazovány podle přání rodičů i sourozenci, kamarádi. Ve věkově smíšených třídách má dítě přirozené podmínky pro svou socializaci, která je hlavním přínosem předškolního období pro celý život.

Ranní scházení probíhá v každé budově do 7.00 hod., při odpoledním rozcházení, děti postupně slučujeme, rozcházení probíhá též v každé budově zvlášť, budovy nejsou propojené. Podle možností zůstávají děti ve stejné třídě.

Vytváříme vstřícné, podnětné a obsahově bohaté prostředí, v němž se děti cítí bezpečně a spokojeně. Využíváme metodu prožitkového učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporujeme dětskou zvědavost a potřebu objevovat. Dbáme na vyváženost spontánních i řízených aktivit. Učební aktivity probíhají především formou nezávazné dětské hry, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby. Máme na zřeteli, že výchova a vzdělávání člověka je založena na kvalitě mezilidských vztahů v kolektivu dospělých i dětí, snažíme se děti naučit respektovat jeden druhého, vzájemně si pomáhat, vedeme děti k prosociálnímu jednání, k plnění těchto úkolů každodenně využíváme i komunitní kruh s aktuálními tématy.

„Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě“

TŘÍDA BERUŠEK

- vzdělávací činnosti, příprava na pobyt venku, pobyt venku, oběd, ukládání dětí

TŘÍDA SLUNÍČEK

- vzdělávací činnosti, příprava na pobyt venku, pobyt venku, oběd, ukládání dětí

TŘÍDA KRTEČKŮ

- vzdělávací činnosti, příprava na pobyt venku, pobyt venku, oběd, ukládání dětí

TŘÍDA ŽABIČEK

- vzdělávací činnosti, příprava na pobyt venku, pobyt venku, oběd, ukládání dětí

TŘÍDA MOTÝLKŮ

- vzdělávací činnosti, příprava na pobyt venku, pobyt venku, oběd, ukládání dětí

TŘÍDA VČELIČEK

- vzdělávací činnosti, příprava na pobyt venku, pobyt venku, oběd, ukládání dětí

„Motto“ jednotlivých tříd

TŘÍDA BERUŠEK

Motto třídy: „*Třída plná veselých a spokojených berušek*“

TŘÍDA SLUNÍČEK

Motto třídy: „*Bumtarata, třesky plesky, ve sluníčkách je nám hezky*“

TŘÍDA KRTEČKŮ

Motto třídy: „*Nikdo z nás není sám*“

TŘÍDA ŽABIČEK

Motto třídy: „*Dívám se, objevuji, hledám, dokážu!*“

TŘÍDA MOTÝLKŮ

Motto třídy: „*Motýlci se nerozčílí, ani pestří ani bílí.
K čemu křik a stesky, na světě je hezky!*“

TŘÍDA VČELIČEK

Motto třídy: „*Společně obletíme svět*“

7. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program MŠ Liliová „1,2,3,4,5 – zajímá nás celý svět“

Základní filosofií programové nabídky naší mateřské školy je poskytnout každému dítěti vzdělávání, které je důsledně vázáno k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí, napomáhat k zdravému rozvoji a učení dětí, k osvojování si základů hodnot naší společnosti a podporovat, aby se děti staly samostatnými osobnostmi se zdravým sebevědomím.

Ve výchově a vzdělávání se přizpůsobujeme vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny. Doplnujeme rodinnou výchovu, rozvíjíme osobnost dítěte, podporujeme tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, motivujeme je k dalšímu poznávání a učení. Snažíme se o co nejpřirozenější zapojení dítěte do kolektivu, o dobrou komunikaci mezi dítětem a dospělými. Pro úspěšné dosahování vzdělávacích a rozvojových pokroků dětí je velmi důležitá spolupráce s rodiči. V rámci vzdělávání nabízíme rodičům poradenskou činnost a partnerskou pomoc, trvale se snažíme o spolupráci s rodiči v jakékoliv formě.

Vzdělávání probíhá na základě integrovaných bloků, které dětem nabízejí vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vychází ze života dítěte, je pro ně smysluplný, zajímavý a poskytuje dětem širokou škálu různých aktivit. Prostřednictvím motivačního projektu „1,2,3,4,5 – zajímá nás celý svět“ jsou naplňovány vzdělávací cíle, stanovené v RVP PV a u dětí jsou v různé míře vytvářeny základy klíčových a pro život důležitých kompetencí.

Naše mateřská škola je místem, kde děti pobývají rády, kam se těší a rády se znovu vracejí, protože zde prožívají chvíle radosti a spokojenosti, kde jsou akceptovány, kde navazují nové vztahy, prožívají nové zážitky, a kde si hrají s vědomím důvěry a lásky k těm, kteří o ně pečují.

Koncepce rozvoje školy a dlouhodobé záměry a cíle:

- 1. Vzdělávat děti v oblasti výchovy ke zdravému životnímu stylu a zdraví člověka, vést je ke zdravým životním návykům a postojům. Seznamovat děti s nebezpečím,**

kteře ohrožuje jejich zdraví tak, aby bylo dosaženo klíčových kompetencí vztahujících se k ochraně zdraví dětí a jejich bezpečnosti.

2. Zaměřit se na zlepšování tělesné zdatnosti dětí, jejich pohybové kultury, podporovat rozvoj pohybových i manipulačních dovedností.
3. Posilovat prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině), kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci, zajišťovat pohodu těchto vztahů. Pomocí smíšených tříd naučit děti respektovat jeden druhého, vzájemně si pomáhat.
4. Hledat další cesty ve vztazích mezi pedagogy a rodiči, ve spolupráci a podpoře rodinné výchovy. Pomáhat v péči o dítě, nabízet rodičům poradenský servis i další aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání dětí.

Vzdělávací program MŠ Tylova

„Podej mi ruku, spolu budeme objevovat barevný svět“

Cílem školního vzdělávacího programu je provázet děti prvními kroky jejich života mimo rodinu, pomoci jim porozumět sobě i světu kolem, orientovat se v životě i v prostředí, které je obklopuje, cílem není dovést všechny děti na stejnou výkonnostní úroveň, ale vytvořit co nejlepší podmínky pro přirozený osobnostní rozvoj každého z nich. ŠVP zasahuje celou osobnost dítěte, rozvíjí jeho tvořivost, fantazii, umožňuje získat praktické dovednosti. Program je naplňován prožitkovým učením. Nezbytným předpokladem je, aby učitelky postupovaly s citem pro rovnováhu mezi přímým řízením činností a svou nepřímou účastí na spontánní hře dětí.

8. Vzdělávací obsah

Popis vzdělávacího programu „1,2,3,4,5 – zajímá nás celý svět“

Mateřská škola pracuje podle školního vzdělávacího programu ***„1,2,3,4,5 – zajímá nás celý svět“***, který je vypracovaný na základě Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Program je orientován tak, aby si dítě od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získávalo tak předpoklady pro své celoživotní vzdělávání. Vzdělávací obsah ŠVP je uspořádán do pěti integrovaných bloků, které umožňují dětem nabízet různorodé činnosti a příležitosti a které jsou spojeny mottem „1,2,3,4,5 – zajímá nás celý svět“. V MŠ tedy dochází ke vzdělávání několika formami. Skrze prožitkové a kooperativní učení hrou, spontánní sociální učení a situační učení. Prožitkové a kooperativní učení podporuje dětskou zvědavost. Situační učení má děti seznámit s praktickými životními situacemi a spontánní sociální učení je založené na přirozené nápodobě. Při vzdělávání dětí zachováváme rovněž obecné zásady – cílevědomost, jednotnost a důslednost, přiměřenost, názornost, soustavnost a posloupnost, trvalost a individuální přístup.

Obsah vzdělávání podle vzdělávacích oblastí RVP PV

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Záměr vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické:

Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat fyzickou pohodu, zlepšovat tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Záměr vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické:

Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebnahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Záměr vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti interpersonální:

Podporovat utváření vztahů k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Záměr vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně kulturní:

Uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

DÍTĚ A SVĚT

Záměr vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti enviromentální:

Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

Integrované bloky a jejich rozpracování

Integrované bloky jsou zpracovány tak, aby přispívaly k rozvoji a učení dítěte v různých oblastech (biologické, psychologické, interpersonální, sociálně kulturní, enviromentální). Aby dítě mělo možnost získávat potřebné dovednosti, užitečné poznatky, poznávat žádoucí hodnoty a získávat samostatné postoje, aby umožňovaly naplnit mnohostranně pestrou nabídku činností.

Bloky vychází z praktických životních situací a přirozeného cyklu ročních období. Jednotlivé bloky jsou zpracovány rámcově, pedagogové v rámci svých tříd mají dostatek prostoru k tvořivé práci a mohou si je přizpůsobit a upravit konkrétním dětem ve třídě. Bloky nejsou časově omezeny. Pedagogové reagují pružně na přirozené potřeby a zájmy dětí, vzdělávací

oblasti upravují tak, aby vyhovovaly věku, úrovni rozvoje a sociálním zkušenostem dětí. Forma přípravy je v kompetenci učitelky.

OBSAH:

1. Kluci, holky, jdeme do školky
2. Podzim právě přišel k nám, všechny barvy namíchal
3. Co všechno umí zima
4. Jaro ťuká na vrátka
5. Léto patří dětem, touhlají se světem

Pedagogové při své práci sledují tyto rámcové cíle (záměry):

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Na základě naplňování těchto cílů, směřuje vzdělávání k utváření těchto kompetencí:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

KLUCI, HOLKY, JDEME DO ŠKOLKY

Charakteristika integrovaného bloku:

Je po prázdninách, mateřská škola je vyzdobena a připravena přivítat nové kamarády. Do všech tříd přicházejí nové děti a z prázdninového pobytu se vrací i ty, které již v loňském roce do mateřské školy chodily. Některé děti přicházejí odvážně, jiné s obavami. Zvláště mladší děti prožívají první dny odloučení od maminky obtížněji. Přizpůsobují se podmínkám života větší skupině vrstevníků. Zvykají si na určité rituály společného pobytu v mateřské škole. Přijímají společná pravidla, učí se orientovat v prostředí mateřské školy a nejbližšího okolí. Seznamují se s paní učitelkami, kamarády, provozními zaměstnanci. Pozorujeme, co nás baví, zajímá, kde bydlí noví kamarádi. Zajímáme se o změny v přírodě /přechod léta k podzimu/. Poznáváme život v lese, zvířátka, lesní plody. Jde nám především o to, aby se děti v mateřské škole cítily bezpečně, vesele, příjemně, spokojeně, přátelsky. Spoluvytváříme příjemné a klidné prostředí.

Vzdělávací cíle

- Adaptace na život v mateřské škole.
- Začlenit se do třídy a mezi své vrstevníky.
- Pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno.
- Vnímání všemi smysly.
- Rozvíjet pozitivní city dítěte ve vztahu k sobě a ke svému okolí, citlivé vnímání přírody a života /životní prostředí, vlastní zdraví, chování lidí/.
- Získat povědomí o zdravé výživě.
- Rozvíjet schopnost a dovednost vyjádřit pocity, potřeby, prožitky.
- Odloučit se na určitou dobu od svých blízkých, být aktivní i bez jejich opory.
- Navazovat kontakt s dospělými, komunikovat s dětmi, podporovat kamarádké a přátelské vztahy.
- Rozvíjet schopnost žít ve skupině, přizpůsobovat se, spolupracovat.
- Vnímat a akceptovat režimové uspořádání dne.
- Orientovat se v prostředí a okolí mateřské školy.
- Uplatňovat základní společenské, hygienické návyky. Sebeobsluha.
- Rozvíjet správnou výslovnost a jazykové dovednosti receptivní /vnímání porozumění, poslech/ i produktivní /vytváření pojmů, mluvní projev, vyjadřování.
- Osvojování a dodržování pravidel třídy.
- Nemluvit negativně. /ne – neběhej, ale chod' pomalu/.

Vzdělávací nabídka

- Seznámení s prostředím mateřské školy, kamarády, zaměstnanci mateřské školy, „Ty jsi kluk a ty holka, dohromady celá školka“, rozdíly, počet, druhy, velikost.
- Poznávat svoji značku, své oblečení, svoje místo ve třídě.
- Orientace ve vybavenosti třídy, námětové koutky, společenské hry, stavebnice, hračky, knihy, výtvarné pomůcky.
- Společenské vztahy, pravidla třídy, my jsme kamarádi.
- Chápat problémy jako součást života i učení, včasné řešení problémů.
- Naše rodina, co je domov, bydliště.
- Lidské tělo, péče o zdraví, hygiena, stravování, pohyb, sport, co já všechno dovedu, bezpečné chování v mateřské škole, na zahradě, rizika nebezpečí úrazu. Pohybovat se bezpečně ve skupině dětí.
- Pohádky, příběhy kolem nás.
- Experimentální hra, otisky rukou, nohou. Hra s barvou.

- Hry s přírodninami, umělými materiály.
- Rytmizace, melodie, hra s nástroji.
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti.
- Četba souvislého textu.
- Podporovat spolupráci mezi dětmi.
- Naučit se krátkým textům říkadlům.
- Rozvíjet vnímání a fantazii, hry, stavebnice, přírodniny.
- Změny v přírodě, roční období, počasí.
- Společné rozhovory, diskuse v komunitním kruhu.

Očekávané výstupy

- Zvládnout jednoduchou sebeobsluhu a základní hygienické návyky.
- Odloučení od rodičů, být aktivní i bez jejich pomoci.
- Spolupracovat při vytváření pravidel soužití ve třídě.
- Společenské, zdvořilostní návyky.
- Orientace v mateřské škole a jejího okolí.
- Komunikace s ostatními dětmi.
- Zvládnout základní pohybové dovednosti, prostorovou orientaci.
- Výslovnost, ovládat dech a tempo řeči.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby.
- Chovat se přiměřeně, bezpečně.
- Porozumět slyšenému.

Nabídka témat

Vzpomínky na prázdniny.

Ty jsi kluk a ty holka, dohromady celá školka.

Tady jsem doma – já a moje rodina.

Moji kamarádi.

U zvířátek v lese.

Jablíčko se kutálí.

V souladu s tímto integrovaným blokem si paní učitelky zvolí podtémata pro přímou vzdělávací práci dle vlastního uvážení.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení:

1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1/2 získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů:

2/2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější situace s oporou a pomocí dospělého

Kompetence komunikativní:

3/1 ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

3/2 dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

3/4 v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

3/6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální:

4/3 dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

4/4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

4/8 je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Kompetence činnosti a občanské:

5/6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění

5/9 spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

5/10 uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

PODZIM PRÁVĚ PŘIŠEL K NÁM, VŠECHNY BARVY NAMÍCHAL

Charakteristika integrovaného bloku:

Kdy začíná podzim? Podzimní rovnodenností 23. září. Přejít léta je nenápadný. Dny jsou kratší, rána jsou chladná, objevují se mlhy, sluníčko se od nás vzdaluje.

Děti se na základě vlastního prožitku naučí vytvářet svůj vztah k přírodě a životnímu prostředí, rozvíjet smyslové vnímání (zrak, sluch, hmat, čich, chuť), uvědomovat si vhodné chování v přírodě. Pomocí her a praktických činností budeme rozvíjet a tříbit u dětí poznatky o živé a neživé přírodě. Budou se podílet na vytváření vnitřního a vnějšího prostředí mateřské školy. Uvědomí si, že člověk svou činností může prostředí okolo sebe chránit a spoluvytvářet, ale také ničit. Povídat si budeme o přírodě (zahradu, pole, les), sbírat přírodniny a učit se s nimi pracovat. Děti si uvědomí změny a proměny v přírodě na podzim (počasí), význam životního prostředí pro člověka, jak o ni pečovat, seznámí se s plody podzimu, sklízí ovoce,

zeleniny, významem lidské práce na zahradě na poli (hrabání listí), jak se připravují zvířátka na blížící se zimu, kam odlétají ptáci...

Vzdělávací cíle:

- Rozvíjíme v dětech fyzickou zdatnost při pobytu v přírodě. Využíváme netradiční pomůcky ke cvičení.
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné a hrubé motoriky (koordinace pohybu, dýchání, ruky a oka...).
- Rozvíjet správnou výslovnost a jazykové dovednosti receptivní (vnímání, porozumění, poslech) i produktivní (vytváření pojmů, mluvní projev, vyjadřování).
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření).
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radost z objevování).
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu)
- Rozvíjíme estetické vnímání dětí pozorováním podzimní krajiny.
- Rozvíjet a užívat všechny smysly, získané poznatky a dovednosti umět využít v různých situacích při dalším učení.
- Získat povědomí o zdravé výživě. Seznamujeme děti s pojmy ovoce a zelenina.
- Prohlubovat si poznatky o přírodě, přírodních jevech a kladnému vztahu k životnímu prostředí.
- Rozvíjet schopnost pomocí fantazie a neverbálního projevu vyjádřit různé děje a nálady, prožitky.
- Vnímání rozmanitosti světa přírody a její proměny.
- Rozvíjet pěvecké a instrumentální schopnosti.
- Seznámení se základními výtvarnými a pracovními technikami, dohlížení na správný úchop, postup, úklid po činnostech.
- Rozvoj matematických schopností.

Vzdělávací nabídka:

- Lokomoční pohybové činnosti (skoky, poskoky, chůze, běh, hod, lezení) a další činnosti (míčové hry, sezónní aktivity, vycházky na delší vzdálenosti apod.).
- Uvědomovat si prostorové vztahy, snažit se je správně používat.
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační).
- Rozvíjet vnímání a fantazii, seznamovat děti se způsobem tvořivého znázornění, hrát si s přírodním materiálem (trávy, listy, kaštiny žaludy, šípky, bukvice apod. – vytváříme korále, spony aj.).
- Procvičovat stříhání a manipulaci s různými druhy materiálu. (porovnávání, odhad, třídění, přiřazování...).
- Seznamovat se s experimentální hrou s barvou – vlastní prsty mohou zanechat otisky. Modelovat- práce s různými hmotami (modelína, slané těsto, ...).
- Společná diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (prohlížení knih, encyklopedií, vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrázkového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým...).
- Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest.
- Recitace, nácvik textů, zpěv písní s aktuální tematikou.

- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, vůně, dotek, chuť, zvuky).
- Spontánní hry, experimenty (vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů).
- Pozorování stromů, jejich plodů, podzimní přírody – hledání rozdílů, znaků.
- Poznávání lesních zvířat a jejich život.
- Sběr přírodnin, hry s nimi, třídění, porovnávání, počítání, skládání.
- Skupinové práce – tvorba lesa ve školce.
- Naučit se porozumět změnám v přírodě, proměnlivosti počasí (co tyto změny způsobuje).
- Dodržovat dohodnutá pravidla.
- Poznávat a pojmenovat druhy ovoce a zeleniny.
- Poznávat, co roste na poli, co v lese.
- Sluchem rozlišovat slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech.
- Pozorování podzimní přírody, zvířat, ptáků, zahrádek, polí. (hledání rozdílů, znaků)

Očekávané výstupy:

- Mít povědomí o významu životního prostředí.
- Rozlišovat, co prospívá zdraví, co mu škodí.
- Naučit se krátké texty, písně s podzimní tematikou.
- Chápat prostorové pojmy, umět se orientovat v prostoru.
- Zvládat číselnou řadu.
- Sladit pohyb s rytmem a hudbou.
- Poznat ovoce, zeleninu podle vzhledu, chuti, vůně, hmatu, vědět o jeho významu pro zdraví člověka
- Při rozhovorech a diskusích respektovat druhého, umět vyslechnout ostatní kamarády.
- Mít povědomí o způsobech ochrany zdraví
- Zvládat jemnou motoriku, správně zacházet s výtvarnými materiály.
- Chápat význam lesa pro člověka a společnost.
- Poznat některé stromy (jehličnaté, listnaté – rozdíl mezi nimi, plody, zvířata a rostliny v lese).
- Řešit úkoly a problémy – pracovní listy, labyrinty.
- Orientovat se v základních matematických pojmech a číselné řadě.
- Pracovat ve skupině, zapojit se do společných činností, umět se domluvit, tolerovat se.
- Porozumět slyšenému
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku.

Nabídka témat:

Co se děje na podzim (znaky podzimu – stromy listnaté, jehličnaté))

U dědečka na zahradě (práce s náčiním, sklizení ovoce-zeleniny)

Na procházce v lese (sběr přírodnin, hub, zvířátka se chystají na zimu, životní prostředí)

Není drak jako drak (počasí, oblečení)

Strašidel se nebojíme (tradiční Halloween)

V souladu s tímto integrovaným blokem si paní učitelky zvolí podtémata pro přímou vzdělávací práci dle vlastního uvážení.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení:

1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1/2 získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů:

2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

2/6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Kompetence komunikativní:

3/1 ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

3/2 dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

3/6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon apod.)

Kompetence sociální a personální:

4/1 samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

4/4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat a uzavírat kompromisy

4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Kompetence činnosti a občanské:

5/1 svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

5/3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

5/5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

5/12 dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

CO VŠECHNO UMÍ ZIMA

Charakteristika integrovaného bloku:

Seznamujeme děti se zimním obdobím, pozorujeme počasí, sledujeme proměny. S čím máme hodně starostí, když je zima za dveřmi? Kde je nám nejlépe, když se venku čerti žení? Umíme si poradit s oblékáním? A umíme si pomáhat? Budeme zkoumat co se děje v přírodě a pozorovat jak se příroda chystá na zimu.

Poznáš, co je dobré a zlé? Co děláme dobře a co špatně. Ale určitě se nám povede vykonat něco, co potěší i náročného Mikuláše.

Budeme se společně těšit. A těšení vždy probíhá v čase. Trvá hodiny, dny, týdny...A pak: Přijde k nám Ježíšek? A proč? Proč dostávám dárky? A už jsem někdy dal někomu dárek? Budeme zpívat koledy, péct cukroví. Budeme se učit myslet na druhé.

Zimní období je přímo stvořené k tomu, abychom procítili atmosféru pohody v útulném teple, vychutnali všechny vůně, které nám přinášejí svátky. Příprava a prožití Vánoc se všemi zvyky a tradicemi přispějí k hlubokému citovému prožitku.

A co nás ještě čeká? Také půjdeme k zápisu do veliké školy. Tak je třeba si vzpomenout, co všechno školáci potřebují umět. Jestlipak umíme chvílku sedět? Jestli se umíme zeptat, když něco nevíme a požádat o pomoc. A jestlipak se dovedeme ozvat, když si myslíme, že by něco mohlo být jinak. A zda se do školy těšíme. Pokud tomu tak je, tak si na školu rádi zahrajeme. *Zdokonalovat koordinaci ruky a oka, vést ke správnému držení tužky s vyvinutím lehkého rovnoměrného tlaku na pastelku. Působit na rozvoj volního úsilí, soustředění, učit se dokončit započatou činnost.*

Vzdělávací cíle:

- Charakterizovat zimu 2–4 typickými znaky.
- Učit se vnímat rozmanitý, opakující se řád přírody.
- Umět své představy vyjádřit tvořivě, pohybově i dramaticky.
- Zvládat základní pohybové dovednosti.
- Dbát na osobní zdraví a bezpečnost svojí i druhých
- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- Komunikovat bez zábran a ostychu
- Vytvářet kladný vztah k přírodě a zvířatům
- Rozvoj jemné a hrubé motoriky
- Seznámit se s tradicemi a zvyky - Mikuláš a Vánoce
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních, poznávání pravidel

Vzdělávací nabídka:

- zimní činnosti - sánkování, bruslení, stavění sněhuláka, vyšlapávání cestiček, pokusy
- výtvarné činnosti, malování do sněhu, práce s papírem – stříhání, mačkání, lepení
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- rytmické a artikulační hry
- prohlížení a „čtení“ knížek
- dramatizace pohádek, vymyšlení příběhů, mimické vyjadřování nálad
- příležitosti pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání – čertovské hry a soutěže
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- kreslit, používat barvy, modelovat konstruovat a vyrábět z různých materiálů
- pozorování stop ve sněhu

Očekávané výstupy:

- Zvládat základní pohybové dovednosti v různém prostředí – ve sněhu
- Zvládnout sebeobsluhu, umět stolovat, postarat se o své věci
- Rozlišovat, co prospívá našemu zdraví a co mu škodí

- Umí správně vyslovovat, pojmenovávat většinu toho čím je obklopeno, naučí se z paměti krátké texty
- Projevovat zájem o knížky
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné prožitky, dětským způsobem projevovat co cítí
- Být citlivé ve vztahu k živým
- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- Dodržovat dohodnutá pravidla
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- Vyjadřovat se pomocí hudebních i nehmudbních nástrojů, sledovat a rozlišovat rytmus
- Umět navazovat kamarádské vztahy, být ohleduplný

Nabídka témat

Projekt čert a Mikuláš
 Vánoce, vánoce přicházejí
 Zima a ptáci
 Zimní sporty
 Život u Eskymáků
 Tři medvědi
 Karnevalové radovánky
 Člověk a jeho tělo

V souladu s tímto integrovaným blokem si paní učitelky zvolí podtémata pro přímou vzdělávací práci dle vlastního uvážení.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení:

1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1/2 získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

1/4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů:

2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Kompetence komunikativní:

3/2 dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

3/3 domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

Kompetence sociální a personální:

4/3 dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

4/8 je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Kompetence činnostní a občanské:

5/6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

5/7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

5/8 má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

JARO ŤUKÁ NA VRÁTKA

Charakteristika integrovaného bloku:

A jaro je tady! Příroda se probouzí ze zimního spánku, objevují se první lístky, první květy, zpívají ptáci, rodí se mláďata. Školku si ozdobíme jarem, aby u nás zůstalo. Proč ptáci staví hnízda, kdo se vrací z teplých krajin? Už můžeme jít na zahradu? Co se tam změnilo? Co se skrývá ve vajíčku? Co všechno patří k Velikonocům? Budeme barvit, stříhat, tvořit, zasejeme obilí a budeme pozorovat, jak roste. *Seznámit děti s dalšími tradicemi a zvyky naší kultury a umět vnímat změny v přírodě.*

Umíš vyprávět nějakou pohádku? Stalo se to doopravdy? Uměli bychom si udělat pohádkovou knížku? A protože už známe spoustu pohádek, vybereme si některou, abychom ji podrobně prozkoumali. Co by se třeba stalo kdyby...

Budeme pozorovat probouzející se přírodu a seznamovat se s jejími charakteristickými znaky. Seznámíme se s prvními jarními květinami, hospodářskými zvířaty a jejich mláďaty. Děti se seznámí se zvyky Velikonoc, s tradicí malování vajec, pomlázkou, zdobením kraslic. Využijeme různé výtvarné techniky. S dětmi zažijeme čarodějnický rej a mnoho pohybových chviliek. Oslavíme také svátek matek.

Vzdělávací cíle

- Upevňovat pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou.
- Chápat změny v přírodě v závislosti na ročním období.
- Rozvoj komunikačních dovedností.
- Rozvoj kultivovaného projevu, vést rozhovor, reagovat na otázky, hledat odpovědi.
- Cvičit paměť, pozornost a představitivost.
- Využívat vědomě všech smyslů, pozorovat, všimnout si změněného, chybějícího.
- Osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti.
- Rozvíjet pohybové a manipulační dovednosti.
- Snaha o vyjádření své fantazie a představitivosti pomocí různých výtvarných technik a dramatizace.

Vzdělávací nabídka:

- Charakteristika ročního období (2-3 znaky).
- Motivační rozhovor, četba příběhů, převyprávění.
- Pohybové chvilky, spojení básniček a zpěvu s jednoduchými pohyby.
- Lokomoční pohybové činnosti.

- Vyhledávání barev v prostoru.
- Hry se slovy a obrázky, slabikování, rytmizace.
- Sluchem rozpoznat první písmeno ve slově.
- Tvoření celých vět při vypravování svých zážitků.
- Hry a činnosti zaměřené na geometrické tvary a číselnou řadu.
- Procvičování jemné motoriky – trhání papíru, skládání a překládání papíru, vystřihování, nalepování, obtahování, dokreslování a vybarvování podle volby dětí.
- Procvičování hmatu a sluchu pomocí her.

Očekávané výstupy:

- Soustředit se na činnost a umět jí dokončit.
- Rozšiřovat slovní zásobu, dokázat osvojená slova používat a hovořit celou větou.
- Pozorně poslouchat a snažit se o reprodukci.
- Pohybovat se bezpečně ve známém prostředí.
- Zpřesňovat početní představy, užívat číselných a matematických pojmů, vnímat elementární matematické souvislosti.
- Zdokonalovat a využívat fantazii a představivost.
- Zvládat základní pohybové dovednosti.
- Rozlišovat počáteční písmeno ve slově.
- Zazpívat píseň a rozlišovat rytmus.
- Rozeznat a pojmenovat základní barvy (mladší děti) a doplňkové barvy (starší děti), umět napsat své jméno (starší děti).

Nabídka témat:

Jaro klepe na vrátka

Domáci a hospodářská zvířata a jejich mláďata

Velikonoce – svátky jara

Jaro letí

Poslové jara

Masopust

Čarodějnický rej

Maminka má svátek

Já a moje rodina

V souladu s tímto integrovaným blokem si paní učitelky zvolí podtémata pro přímou vzdělávací práci dle vlastního uvážení.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení:

1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
1/4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů:

2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé

možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

2/6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Kompetence komunikativní:

3/5 ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

3/6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální:

4/2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

4/9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské:

5/7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevášnivost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

LÉTO PATŘÍ DĚTEM, TOULAJÍ SE SVĚTEM

Charakteristika integrovaného bloku:

Krásné a slunečné počasí láká na výlet. Když výlet, tak pořádný. Podíváme se spolu do světa. Co je to Zeměkoule, jak vypadá, a kde jsem na ní já? Chtěl bych být sám na Zemi nebo na pustém ostrově? Koho bych si vzal sebou? Jací lidé žijí na Zemi? Kam jsem cestoval a s kým a s čím? Proč mají lidé silnice a cesty? Co by se stalo, kdybychom neměli žádné cesty a silnice? Kam nejradši jezdím a co se mi tam líbí? Na co musíme dávat pozor? Můžu sám na kole na silnici? Budeme se snažit přijít na to, jak se chovat na silnici, aby se nám nic nestalo, jak chránit své zdraví v dopravním provozu a určitě pojedeme i na výlet (i když možná jen prstem po mapě).

Jak se budeme chovat, abychom neublížili přírodě ani sobě? A co když přijde bouřka? Kde se vzala duha a těch barev kolem nás!

Už si se někdy ztratil? Co dělat, když se ztratím v lese, ve městě, v obchodním domě? *Prohlubujeme vztah k přírodě, vedeme děti k poznávání jiných kultur.*

Co jsme vlastně celý rok dělali? Co jsme se naučili? Co z toho můžeme ukázat rodičům a jak se rozloučíme s budoucími školáky? *Upevňujeme vzájemné vztahy mezi mateřskou školou a rodinou.*

Tento integrovaný blok nás v co největší míře přenesení ven, do přírody. Využijeme teplého počasí a většinu činností budeme vykonávat venku. Prohloubíme si znalosti o živé a neživé přírodě, budeme porovnávat různé materiály, vyhodnocovat své pěstitelské pokusy. Budeme záměrně pozorovat a vědomě využívat všech smyslů. Procvičíme si orientaci v místě bydliště a blízkého okolí. Také si připomeneme zásady bezpečnosti. Budeme si nejen vyprávět o cestování, cizích zemích, ale také výlety sami podnikneme. Naučíme se, že svět má svůj řád.

Vzdělávací cíle:

- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- Získat povědomí o ostatních národech a způsobu jejich života

- Rozvoj tvořivosti a tvořivého myšlení
- Rozvoj řečových schopností
- Zdokonalování hrubé a jemné motoriky
- Rozvoj interaktivních a komunikačních dovedností
- Rozvíjet si pohybovou zdatnost pohybem v rozmanitém prostředí (voda, písek, přírodní překážky...)
- Osvojit si základní poznatky z pravidel silničního provozu
- Odmítat společensky nežádoucí chování

Vzdělávací nabídka:

- Přirozené pozorování blízkého prostředí, okolí školky
- Delší vycházky a výlety
- Poznávat své město
- Poznávat zvířata a jejich život
- Možnost využít co nejvíce dopravních prostředků (vlak, autobus, lanovka, loď)
- Procvičovat grafomotoriku
- Rozvíjet slovní zásobu
- Rozvíjet pěvecké dovednosti s doprovodem rytmických nástrojů
- Rozvíjet zrakové a sluchové vnímání
- Využívat prožitkové učení a hry
- Pracovat s knihami a časopisy
- Opakovat, co se nám během roku líbilo

Očekávané výstupy:

- Pochopit, že každý má ve společenství svou roli
- Navazovat kontakt s dospělými
- Umět se na určitý čas odloučit od rodičů
- Umět se orientovat v místě bydliště, znát název svého města, svou adresu
- Mít základní povědomí o existenci různých národů, kultur, naší planety a vesmíru
- Dodržovat dohodnutá pravidla – hrát poctivě
- Umět zacházet s pomůckami, sportovním náčiním a náradím, jednoduchými hudebními nástroji
- Pojmenovat většinu toho čím jsme obklopeni
- Vyjadřovat svou představivost v tvořivých činnostech
- Umět zachytit a vyjádřit své prožitky
- Mít zájem o knihy a umět je využívat
- Poznat některá písmena a číslice
- Držet správně tužku
- Chápat prostorové vztahy

Nabídka témat:

Slunce patří létu

Kouzelný svět smyslů

Indiáni jdou

Kamarád, to je ten koho mám rád

Proč má žirafa dlouhý krk

Jede, jede mašinka

Hop do vody do vodičky

Naše město
Putování za sluníčkem aneb v Africe je také teplo
Poznáváme vodní svět: Moře
Poznáváme vodní svět: v naší zemi
Není knížka jako knížka
Putování za hvězdami
Putování s dinosaury
Poslední zvonění
Zahradní slavnost
Noc v MŠ

V souladu s tímto integrovaným blokem si paní učitelky zvolí podtémata pro přímou vzdělávací práci dle vlastního uvážení.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení:

1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů:

2/2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Kompetence komunikativní:

3/4 v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon apod.)

Kompetence sociální a personální:

4/3 dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

4/7 při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

4/8 je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Kompetence činnostní a občanské:

5/6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění

5/7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevěšmavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

5/12 dbá na osobní zdraví a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Okruhy praktických činností

- lokomoční pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty
- zdravotně zaměřené činnosti
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- poznávání lidského těla a jeho částí
- činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- relaxační a odpočinkové činnosti
- činnosti směřující k prevenci úrazů, k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- pozorování přírodních, kulturních i technických objektů
- zkoumání vlastností předmětů a manipulace s nimi
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové a námětové hry
- hry podporující tvořivost, představivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků
- poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- orientace v prostoru i v rovině
- seznamování s číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- časové pojmy, denní řád
- činnosti vyvolávající veselí a pohodu

- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství
- výlety do okolí
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchávání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující vztahy mezi lidmi
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, pomoci mu, vyřešit vzájemný spor
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- společné hry a skupinové aktivity
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- tvůrčí činnosti podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- setkávání s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst
- hry k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- mravní hodnoty, hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání orientace ve městě
- sledování událostí ve městě
- poučení o možných nebezpečných situacích
- hry a aktivity na téma dopravy
- praktické užívání technických přístrojů, hraček, předmětů, pomůcek
- poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě

- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- seznamování s přírodními i umělými látkami a materiály, praktické pokusy
- pozorování stavu životního prostředí, činnosti přispívající k péči o životní prostředí
- ekologicky motivované aktivity

Třídní vzdělávací program – zásady pro jeho kvalitní zpracování

TVP je plán, který vychází ze ŠVP PV je upraven a naplňován ve vztahu ke konkrétní třídě dětí. Integrované bloky ŠVP jsou rozpracovány do podtémat s ohledem na složení a věk dětí, individuální zvláštnosti. TVP není ucelený dokument, ale otevřený pracovní plán pedagoga, který je dotvářený postupně. Vzdělávací obsah odpovídá svým zaměřením potřebám, možnostem a zkušenostem dětí. Učitelky promýšlí, jak konkrétní podtémata naplní, rozvinou, navrhuje konkrétní činnosti a plánují způsob realizace. Mohou pružně zařadit nabídku zcela jinou, která právě v tom kterém okamžiku děti přirozeně osloví a zaujme. To, co se nenaplní, lze popř. přesunout na vhodnější dobu. Podmínkou je, aby pedagog věděl, k čemu v rámci podtématu směřuje (obecné rámcové cíle, očekávané kompetence). Od září roku 2012 byl učitelům nabídnut materiál jako metodická pomoc na cestě k naplňování vzdělávacích cílů stanovených v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, text obsahuje očekávané výstupy z RVP PV rozvedené do konkrétnější podoby. S pomocí tohoto materiálu lze v rámci integrovaných bloků lépe stanovit vzdělávací nabídku., je tak užitečným vodítkem pro přípravu a plánování vzdělávací nabídky.

ŠVP ponechává dostatek prostoru dětem i pedagogům, učitelky v jednotlivých třídách pracují samostatně a tvořivě, s ohledem na konkrétní charakteristiku třídy, uskutečňují svoje nápady, uplatňují svou odbornost i praktické dovednosti. Děti mají dostatek prostoru k rozvoji své osobnosti a uspokojování individuálních vzdělávacích potřeb. Je založen na aktivitě, tvořivosti dítěte, na dětské zvědavosti a potřebě objevovat vše nové a zajímavé. Probíhá formou hry a zábavných činností.

Obsah třídního vzdělávacího programu:

- motto třídy, které vystihuje charakter třídy
- stručná analýza skupiny dětí v daném školním roce (jaké jsou věkové skupiny dětí ve třídě, jaká je úroveň jednotlivých dětí, děti talentované, děti s odkladem školní docházky)
- na co bude TVP navazovat z předchozího roku
- vzdělávací cíle pod daný rok
- plánované aktivity a akce třídy
- přehled evaluačních činností (nač se zaměří, podle čeho bude hodnotit uplatňovaný postup i dosahované výsledky vzdělávání apod.)

9. Doplnující programy a další aktivity

Výchova ke zdravému životnímu stylu je záležitostí všech pracovníků školy. Děti jsou vedeny v tom smyslu, že každý je zodpovědný za své zdraví. Průběžně je seznamujeme s faktory, které jejich zdraví ohrožují a naopak s faktory, které jejich zdraví ovlivňují

pozitivně. Výchova ke zdraví se prolíná všemi činnostmi, kterých se děti během celého dne účastní.

Hlavní zásady zdravého životního stylu jsou obsaženy v tématických celcích pro děti v jednotlivých třídách a v celkovém stylu v mateřské škole Liliová.

9.1 PROGRAM PRO ZDRAVÍ A ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL

Tento program upřesňuje zásady vzdělávání v mateřské škole tak, aby působilo na způsob života z hlediska zdravého životního stylu a z hlediska podpory zdraví dětí. Výchova ke zdraví se prolíná všemi činnostmi, kterých se dítě během celého dne účastní.

1. Péče o zdraví dětí

- *vedení dětí k péči o své zdraví, včetně osobní hygieny a správných hygienických návyků*
- *upozorňování na možnost nebezpečí úrazů a jejich prevence*
- *spolupráce s pediatrem, s pedagogicko-psychologickou poradnou, dětským stomatologem, logopedická prevence*
- *zajistit kaloricky vyváženou a pestrou stravu, denně doplněnou o ovoce a zeleninu*
- *podporovat a dodržovat pitný režim v průběhu celého dne*
- *dbát o kulturu stolování*
- *respektovat individuální potřebu spánku*
- *umožnit dětem dle své potřeby používání WC*
- *dbát na hygienu hlasu*

Příklady námětů a činností:

- *motivace k osobní hygieně: pohádka O šmudličce, Jak se sluníčko nemylo*
- *důležitost ovoce a zeleniny, různorodá strava, mytí ovoce a zeleniny:*
- *pohádka Nemocné království, zdravý talíř – ochutnávka a poznávání ovoce a zeleniny*
- *seznámení s pojmy: zdraví, nemoc, nemocnice, lékař, zubař – vycházka k areálu nemocnice, návštěva zubní lékařky, návyk použití papírových kapesníků*
- *co je to zdraví? Jak si zdraví chránit, udržovat, jak se oblékáme; sporty – předcházení úrazům*
- *pískání pro zdraví*

2. Psychosociální podmínky

- *vytvořit prostředí duševní pohody*
- *zvláštní pozornost věnovat rozvoji individuálních schopností každého dítěte, děti dokončují činnosti ve svém vlastním tempu*
- *podporovat spoluúčast a samostatné rozhodování dítěte*
- *podporovat prosociální a neformální vztahy mezi dětmi*
- *dbát na vyváženost osobní svobody dětí s nezbytnou mírou omezení, vyplývající ze společných pravidel chování*
- *ve vzájemných vztazích projevovat důvěru, toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu*
- *dětem umožnit volný přístup k pomůckám a hračkám*

Příklady námětů a činností:

- pravidelné využívání metody komunitního kruhu
- spontánní hra a činnosti, poskytovat dětem dostatečný časový prostor
- hrátky s předškoláky – grafomotorická cvičení

3. Využívání počítače v předškolním vzdělávání

- využívat vzdělávací programy a hry určené předškolním dětem
- vést děti k dodržování základních psychohygienických podmínek pro práci na PC, nutností kompenzace pohybovými aktivitami
- programy využívat tak, aby korespondovaly se základními kompetencemi, při řízeném, ale i spontánním učení
- programy jsou využívány tak, aby korespondovaly s potřebou podpořit v dětech žádanou kompetence, při řízeném, ale i spontánním učení

4. Osobnost pedagoga

- učitelka využívá vzniklé situace k posilování sebekontroly dítěte
- zajišťuje plynulé přechody mezi jednotlivými činnostmi
- veškeré nároky na děti diferencuje podle mentálního, ne kalendářního věku dítěte
- nabízí dětem takové činnosti, které umožňují zapojení co nejvíce smyslů
- nabízí dostatek pestrých činností a děti mají možnost svobodné volby
- rychlým dětem nabízí jiné činnosti, než ostatní dokončí práci
- dbá na samostatnost dětí při sebeobslužných činnostech a dovednostech

9.2 BEZPEČNOSTNÍ OPATŘENÍ PŘI PRÁCI S DĚTMI V MŠ

I. Ředitelka školy je povinna zabezpečit prostřednictvím pedagogů školy dohled nad dětmi, a to při školním vzdělávání i při všech aktivitách organizovaných školou.

II. Opatření v průběhu vzdělávacích činností:

1. Každá učitelka je osobně zodpovědná za bezpečnost svěřených dětí od doby jejich převzetí od rodičů, pověřené osoby nebo jiného pedagoga školy do doby jejich předání rodičům, pověřeným osobám nebo jinému pedagogovi školy.
2. Při hře dětí ve třídě dbá, aby si děti hrály klidně, sleduje jejich hru, předchází konfliktům. Nedovolí dětem nosit do MŠ nebezpečné předměty nebo hračky.
3. Nesmí odejít od dětí! Při závažných důvodech si zajistí dohled jiné pracovnice mateřské školy.
4. Nesmí dát dětem bez náležitého dohledu nůžky, štetce, tužky či jiné ostré a špičaté pomůcky, dále drobné korálky a stavebnicové tvary, které by si mohly děti strčit do nosu či ucha, aniž by jim nebezpečí vysvětlila.
5. Při chůzi po schodech dbá, aby se děti nestrkaly, chodily klidně, držely se zábradlí. Nepouštět děti na čerstvě vytřenou podlahu. Nenalévat dětem horké nápoje.
6. Při tělovýchovných chvilkách dbá zvýšené pozornosti o bezpečnost dětí. Upozorňuje na případné nebezpečí, zajišťuje soustavnou pomoc při cvičení. Bývá vždy na nejrizikovějším místě.

7. Při převlékání dětí v šatnách vykonává učitelka stálý dozor, sama se obléká, až když jsou děti připraveny na pobyt venku. Neprodluhuje zbytečně pobyt připravených dětí v šatně, aby se nezpotily.

8. Při rozcházení dětí domů věnuje učitelka zvýšenou pozornost péči a úpravě a čistotě dětí. Dítě předává rodičům či pověřené osobě, ale to pouze na základě písemného pověření zástupcem dítěte (může být stálé, na určité časové období).

9. Při poledním odpočinku dbá na bezpečnost dětí na ložnici, ale i děti, které vykonávají vzdělávací činnost ve třídě a nespí.

10. Pokud se v některé třídě sejde více, než 24 dětí požádá učitelka o pomoc jinou pracovníci (školnici, uklízečku) do příchodu druhé učitelky. Jestliže se v jedné třídě sejde malý počet dětí, vypomůže jedna učitelka ve třídě s větším počtem.

III. Opatření při pobytu dětí venku:

1. Podle § 5, vyhlášky č.14/2004 Sb., ve znění vyhlášky č.43/2006 Sb. o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, k zajištění bezpečnosti dětí při pobytu mimo území mateřské školy odpovídá jeden pedagogický pracovník za bezpečnost nejvýše:

a) 20 dětí z běžných tříd nebo

b) 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti se zdravotním postižením

2. Výjimečně může ředitelka MŠ zvýšit počty dětí uvedené v odstavci 2 písm.a), nejvýše o 8 dětí, nebo v odstavci 2 písm. b), nejvýše o 11 dětí

3. Při zvýšení počtu dětí podle odst.3) nebo při specifických činnostech, například sportovních činnostech, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitelka mateřské školy k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobou, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost mateřské školy.

Učitelka, která pracuje na třídě s ředitelkou školy nebo zástupkyní školy, rozděljuje část dětí na pobyt venku do ostatních tříd.

Podle potřeby u dětí pomáhají i jiné pracovnice MŠ (uklízečka, školnice)

4. Při zajišťování zotavovacích pobytů, popřípadě výletů pro děti určí ředitelka mateřské školy počet pedagogických pracovníků tak, aby byla zajištěna výchova dětí, včetně dětí se zdravotním postižením, jejich bezpečnost a ochrana zdraví.

5. Při pobytu dětí na školní zahradě nedovolí učitelky dětem bez dozoru na průlezkách, houpačkách a jiné nářadí, kde hrozí nebezpečí úrazu.

Nedovolí jim též samostatné vzdálení do prostor zahrady, kam sama nevidí, kde nemůže mít o dětech přehled. Nedovolí jim též běhat s ostrými a špičatými předměty (klacíky apod.).

6. Při vycházkách učí děti chodit ve dvojicích a v zástupu tak, aby zajistila bezpečnou chůzi, chodí po chodníku, maximálně se vyhýbají frekventovaným ulicím. Učitelky dbají na bezpečné přecházení vozovky, k čemuž používají terčík. Průběžně seznamují děti s pravidly bezpečného chování na ulici, v dopravě (přechody pro chodce, semaforey apod.).

IV. Opatření při sportovních akcích, výletech:

1. Ředitelka školy rozhoduje na základě náročnosti akce o počtu dětí a určení další způsobilé osoby k zajištění bezpečnosti dětí.

2. Učitelky předem poučí děti o zvláštních situacích, o pravidlech jednání v těchto situacích, o bezpečném chování.

V. Opatření při úraze:

1. Všichni zaměstnanci jsou povinni okamžitě poskytnout první pomoc, při jakémkoliv úraze, v případě potřeby přivolají lékařskou pomoc, v nezbytně nutném případě zajistí převoz

zraněného do zdravotnického zařízení. Zároveň jsou povinni bezodkladně informovat ředitelku školy a zákonné zástupce dítěte.

2. Každý, i drobný úraz bude zaznamenán do knihy úrazů. U úrazů, kde bylo nutné ošetření lékaře a druhý den dítě nenastoupí do MŠ, vyplní pedagog protokol o úraze (5x).

9.3 DOPRAVNÍ VÝCHOVA

Projekt je zaměřen na výchovu dětí k bezpečnosti při silničním provozu.

Klíčové kompetence:

- Komunikativní kompetence = ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- Činnostní a občanské kompetence = dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- Kompetence k učení = soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo = zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku
- Dítě a jeho tělo = mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- Dítě a jeho psychika = poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace – postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.

Cíl programu:

- poučit děti o možných nebezpečných situacích a dětem dostupných způsobech, jak se chránit (využívat praktické ukázky varující dítě před nebezpečím)
- cvičit bezpečné chování v dopravních situacích, kterých se děti běžně účastní
- prakticky nacvičovat bezpečné chování v některých dalších situacích, které mohou nastat (hry a aktivity na dopravní téma)

Účast dítěte v silničním provozu.

- chodec s doprovodem
- chodec bez doprovodu
- pasažér v autě

Je třeba dětem vysvětlit, co obnášejí jednotlivé role a jak se mají v těchto situacích chovat. Můžeme využít například formu řízené diskuse, kdy se děti ptáme, jak se správně chovat v jednotlivých situacích a na základě jejich možných reakcí jim upřesňujeme informace, které získaly např. v rodině.

Dětem chybí dostatek zkušeností, a proto jsme velmi často svědky toho, že:

- vstupují do jízdní dráhy dosti bezstarostně, mnohdy v zajetí svých vlastních „problémů“
- často se rozhlížejí jen na jednu, mnohdy nesprávnou, stranu
- vkročí do vozovky i před zaparkovaným vozidlem a znemožní řidiči včas zareagovat
- upoutá-li je něco na protější straně ulice jsou tím, tak zaujaty, že nevnímají svoje okolí

Je nutné, abychom se zaměřili na to, aby se děti učily soustředění a opatrnosti v silničním provozu, a tím předešly možným problémům.

Co bychom měli děti naučit, co je naším cílem:

- děti by měly získat vědomosti a zkušenosti z dopravní výchovy, aby si vytvořily správné návyky, vztahy k okolí a k lidem
- dětem je nutné vštěpovat ukázněnost, vztah ke zdraví a hlavně opatrnost
- je důležité u dětí rozvíjet ty vlastnosti, které ovlivňují jejich reakce při chování v určitých situacích, zejména paměť, pozornost, soustředěnost, ohleduplnost, vnímání i orientaci v prostoru a čase, tyto vlastnosti jsou velmi prospěšné pro jejich bezpečný pobyt venku

Dětem je nutno vysvětlit, jak se chovat v jednotlivých dopravních situacích:

Chůze po ulici: po pravé straně chodníku, vyhýbání vpravo, předcházení vlevo, stálé sledování provozu (nebezpečí z vozovky, z průjezdů, od parkujících automobilů), chůze po stezce pro chodce a po stezce pro cyklisty.

Chůze po silnici: vlevo proti směru příjíždějících vozidel, maximálně dva chodci vedle sebe, v případě nebezpečí (míjení se nebo předjíždění dvou vozidel na úzké silnici) opustit vozovku, stálé sledování provozu, chůze s břemenem nebo vozíkem, potřeba „být viděn“ (dětem je dobré demonstrovat výhody používání reflexních barev a reflexních nášivek na oblečení).

Přecházení vozovky: volba místa – podchod, nadchod, světelné signály, vyznačený přechod pro chodce, křižovatky, nebezpečí mezi zaparkovanými automobily, dobrý výhled na obě strany – před vstupem do vozovky se zastavit a řádně se rozhlédnout na obě strany, při přecházení neustále sledovat obě strany; řízení provozu – význam světelných signálů a pokynů policisty; přednost vozidel s právem přednostní jízdy (charakteristická zvuková a světelná znamení).

Cestující a spolujezdec: chování při čekání, nastupování, vystupování; chování při jízdě automobilem, místo pro spolujezdce mladšího 12 let (vzadu), používání dětských zádržných systémů, otevírání oken, zákaz vyhazování předmětů.

Bezpečná místa pro hry: v létě, v zimě (vždy co nejdále od silničního provozu, na vymezených místech), místa, kam je chodcům vstup zakázán (vyznačení dopravními značkami), obytná zóna.

Železniční přejezdy: chování při jejich přecházení, význam světelných a zvukových signálů, závory.

„Jízda“ v silničním provozu: podmínky pro jízdu na skateboardu, kolečkových bruslích, lyžích, dětském jízdním kole – řídí se pravidly pro chůzi, „jezdit“ se smí pouze rychlostí chůze, dětem se však vůbec nedoporučuje (kromě obytné zóny); samostatně na jízdním kole se smí jezdit až od 10 let.

Základní poznatky o chování při dopravní nehodě (přivolání pomoci).

Dětem je nutné vysvětlit význam nejdůležitějších dopravních značek. K tomu nám může pomoci rozdělení značek do několika základních skupin:

- značky výstražné: prudká zatáčka, nebezpečí smyku, padající kamení, železniční přejezd, práce na silnici, jiná nebezpečí
- značky zákazové: zákaz vjezdu, zákaz vstupu chodců
- značky příkazové: stezka pro chodce, stezka pro cyklisty
- značky informativní: přechod pro chodce, konec obce, nemocnice, telefon

Děti učíme:

- umět určit cíl své cesty a volit co nejbezpečnější cestu k jeho dosažení (nejkratší cesta není vždy nejbezpečnější)
- umět zvolit bezpečné místo pro přecházení
- odhadnout rychlost a vzdálenost přijíždějícího automobilu
- dodržovat zásadu zastavení se před vstupem do vozovky
- chápat a správně reagovat na znamení, která řidiči dávají (houkačka, směrová světla, brzdová světla)
- umět předvídat záměr řidiče automobilu – poznat, kdy hodlá odbočovat, vyjíždět, kdy brzdí, zastavuje
- znát význam pestrých barev v silničním provozu, nosit pestré oblečení a doplňky, význam odrazek
- uvědomovat si možná nebezpečí ve zdánlivě klidné ulici
- znát hlavní vozidel: motorová a nemotorová vozidla, osobní a nákladní automobily, autobusy, tramvaje, motocykly, jízdní kola, traktory a zemědělská vozidla, přívěsy
- rozpoznat rychlost jízdy – pomalá, rychlá, (čím těžší vozidlo, tím déle trvá, než zastaví)
- vědět, že je nutné být vždy v automobilu připoután

Prostředky k uskutečnění těchto cílů:

- hry
- soutěže
- hádanky
- pozorování

Pomůcky, které lze využít při dopravní výchově:

- skládanky
- omalovánky s dopravní tematikou
- pexesa s dopravní tematikou
- nejdůležitější dopravní značky
- motivační předměty (odrazky, samolepky, obrázky apod.)
- knihy o dopravní výchově pro předškolní děti
- videokazety s danou tematikou

9.4 OCHRANA DĚTÍ PŘED SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝMI JEVY (rizikovým chováním)

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako

znalosti, dovednosti a postoje. Mezi základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence patří:

- *znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí, a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví*
- *rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví*
- *zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit*
- *mít vytvořenou představu o pojmu závislosti a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)*
- *vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné*
- *znát pravidla společného soužití ve skupině*
- *hodnotit své chování i chování druhých*
- *mít a hájit vlastní názor*
- *akceptovat kompetentní autoritu*
- *vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav*
- *přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy*
- *vědět, že je více možností řešení konfliktů*
- *kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad*
- *chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role*
- *spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí*

Protidrogový plán:

1. Zdraví

- *co je to zdraví – pochopení pojmu zdraví, jako naprosté pohody fyzické i duševní – jak vypadá zdraví, nemoc*
- *jak si zdraví udržujeme – uvědomit si možnost podpory zdraví, respektování různých aktivit, kterými si zdraví chráníme, co nám pomáhá si jej udržet (mytí rukou, čištění zubů, omývání ovoce a zeleniny, zdravá životospráva, sport, spánek)*

2. Hygiena

- *proč se myjeme – pochopení důležitosti dodržování základní osobní hygieny z důvodu přecházení nákaz*
- *motivace k osobní hygieně – uvědomit si vše, co nám může překazit naše oblíbené činnosti v případě nemoci*
- *návyk na použití papírových kapesníků*

3. Výživa

- *zdravá a nezdravá – seznámení s různými typy potravin, které se řadí k tzv. zdravým a nezdravým*
- *pestrost výživy, prohloubení znalosti o tom, co je zdravé a co ne, o nutnosti stravy pestré a různorodé*

4. Rostliny a my

- *lesní plody, léčivé rostliny – seznámení s nimi*
- *nebezpečné rostliny a plody – základní pochopení skutečnosti, že kromě dobře známých a jedlých plodů, léčivých rostlin, mohou být některé nebezpečné, jedovaté.*

Naučit děti některé z nich rozeznávat, zvláště vyskytují-li se v blízkosti mateřské školy nebo bydliště dětí

5. Alkohol

- *zjistit základní znalosti o alkoholu, respekt, jejich zkušenosti s požíváním alkoholu rodiči nebo jinými osobami v jejich okolí. Prohloubit znalosti dětí působení alkoholu, jak působí těsně po použití, ale i o dlouhodobých následcích v případě pravidelného užívání (léčení se v protialkoholních léčebnách)*
- *nebezpečí alkoholu na člověka – agresivita, ztráta pozornosti v různých profesích (řidič apod.)*

6. Pohyb

- *proč musíme být tělesně zdatní – pochopení tělesné zdatnosti jako faktoru, který podporuje zdraví ve všech jeho složkách*
- *jak tělesnou zdatnost získáme – pochopení pravidelného tréninku jako základu tělesné zdatnosti*

7. Kouření

- *proč lidé kouří – objasnění různých důvodů, proč lidé kouří*
- *co kouření způsobuje – seznámení se škodlivými důsledky kouření na lidský organismus*

8. Drogy

- *co jsou drogy a kde se vzaly – pochopení existence různých látek a rostlin, které mohou být škodlivé*
- *není lék jako lék – pochopení důležitosti brání většiny léků pouze na doporučení lékaře*

9. Vztahy k ostatním

- *kamarádství – uvědomit si podstatu kamarádství, přátelství a jeho důležitosti pro lidský život*
- *pomáhat slabším, neubližovat, neposmívat se*
- *naše různé role – poznání různých sociálních rolí, které člověk v životě zastává (např. maminka je zároveň sestra, manželka, vedoucí v práci, kamarádka, dcera)*
- *uvědomit si své tělo, patří jenom mě!*

10. Nebezpečné předměty

- *nesahat na pohozené injekční stříkačky, neskírat venku neznámé věci, předměty, nesaťat na mrtvá zvířata (průběžné poučení na vycházkách)*

11. Nebezpečné situace

- *neotvírat cizím lidem*
- *umět zavolat POMOC, je-li to potřeba*
- *poučit děti o pravidlech silničního provozu, o správném přecházení, barvy na semaforu*
- *kdo nám pomáhá v nesnázích: záchranná služba, hasiči, Městská Policie, Policie ČR*

9.5 PROGRAM ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Smyslem projektu je rozvíjet prostřednictvím různých činností kladný vztah k sobě, okolí a prostředí, ve kterém žijeme, k přírodě. Naším cílem je vést děti k zodpovědnosti za vlastní chování. Děti se učí poznávat a chápat, že lidská činnost může životní prostředí chránit, ale také poškozovat.

Hlavní cíle:

- *všímat si změn a dění v přírodě*
- *poznat a pojmenovat přírodu kolem nás*
- *osvojit si poznatky a dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o životní prostředí*
- *znát význam životního prostředí pro člověka*
- *pečovat o životní prostředí – dbát o pořádek, třídit odpad, starat se o rostliny, drobná zvířata, ptáčky*

Příklady témat, námětů, činností

Úprava okolí MŠ

- *pravidelné sbírání papírků a odpadků na zahradě i kolem plotu*

Úprava interiéru

- *děti zalévají květiny v dosažitelných místech, otírají listy*
- *pečují o úpravu váziček na stolcích*

Odpadové hospodářství

- *třídění odpadu a papíru na třídách*

Voda

- *poučení dětí – vědomé zacházení s vodou, spotřeba vody při slabém a silném proudu*

Podzim

- *výlet do lesního parku – sběr přírodnin, překonávání překážek*
- *výlet na Stoličnou horu – sběr kaštanů a žaludů, získávání poznatků o stromech, keřích, lese a o životě jeho obyvatel*
- *výlet do Růžové zahrady- pozorování přírody*
- *celoroční pozorování jednoho vybraného stromu*
- *20. říjen: Den stromů – vše o stromech*
- *čarování s podzimem – výroba a výstava výrobků z plodů podzimu – bramboráčky, cibuláčky*
- *výrobky z přírodnin, listů, šišek, oříšků, kaštanů, žaludů, výstavka*
- *činnosti s přírodninami – otisky listů, koláže, kresba, malba*
- *společná hostina – děti v jednotlivých třídách připraví zdravé pohoštění*

Zima

- *získávání poznatků na téma vzduch, ovzduší, vliv ovzduší na krajinu*
- *pomoc lidí zimní přírodě*
- *vycházky za zvířátky ke krmelci – pozorování stop zvěře*
- *krmení ptactva, výroba krmítek, pozorování*
- *vánoční stromeček po lesní zvířátka – do lesa, na školní zahradu*
- *pozorování zimní krajiny*
- *prohlížení knížek – krmelec, posed, zimní odpočinek zvěře*
- *koutek živé přírody – akvárium*

Jaro

- získávání poznatků o půdě, poznatky o bylinách
- 12.4. Den proti hluku – výlet „Výprava do ticha“
- vítání jara – vyčištění školní zahrady
- pozorování žížal, hmyzu, mravenců (vytvořit žížalínek)
- klíčení, rychlení semen
- pěstování řeřichy, pažitky, čočky – jarní salát
- vaříme bylinkové čaje
- sběr a sušení rostlin – herbář
- akce Den Země – cesta za pokladem a plnění úkolů na cestě
- pozorování jarní přírody, malba, kresba, koláže

Léto

- vycházka k řece Labi, k zámeckému rybníku – pozorování vodních živočichů, posilovat ekologické povědomí
- získávání poznatků o vodě, její ochraně
- výlet do ZOO – pozorování zvířat
- pozorování a seznamování se světem zvířat v různých ekosystémech a v různém životním prostředí (les, louka, hory, různá podnební pásma, řeky, moře), využití encyklopedie, obrazového materiálu, knížek
- upozornit na nebezpečí: bodnutí hmyzem, vzteklina, pokousání, poškrábání zvířaty, uštknutí, pozor na klíšťata
- pobyt ve Škole v přírodě, stezka odvahy - pozorování noční přírody, poslech zvuků
- ochutnávka a určování ovoce, zeleniny

9.6 VZDĚLÁVÁNÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH DĚTÍ

Pomoc při identifikaci a následné péči o mimořádně nadané dítě mohou učitelkám se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců dítěte poskytnout psychologové v síti pedagogicko-psychologických poraden.

Získané výsledky:

- pozorované děti vykazují nejčastěji rysy všeobecného nadání a předmět jejich zájmu je spíše proměnlivý
- u předškolních dětí při vyšším IQ patří zejména spontánní čtení, méně pak výrazně vyšší slovní zásoba, velký zájem o poznatky (např. četba encyklopedií) výrazná zručnost při práci se stavebnicemi
- u části dětí je pozorována sebejistota a sociabilita, u některých byla pozorována uzavřenost, klid, pečlivost, u další skupinky dětí se vyskytuje tvrdohlavost. Dívky jsou vnímány jako více společenské a ochotnější než chlapci, zatímco chlapci jsou vnímáni jako tvrdohlavější a neklidnější
- u téměř poloviny rodin, ze kterých děti pocházejí, lze zaznamenávat výskyt nadaného jedince
- nadání u předškoláků bylo vnímáno v průměru ke konci třetího roku dítěte, nejčastěji jeho rodiči
- většina rodičů považuje nadání svého dítěte za důležité a jsou ochotni je dále rozvíjet
- hodnota IQ dětí je vyšší u dětí vzdělanějších rodičů, s bydlištěm ve městě, z úplných rodin a z rodin s vyšším socioekonomickým statutem

- *velká část dětí není v kolektivu vrstevníků ničím výjimečná a nezastává žádnou významnou roli, u jedinců, kteří jsou hodnoceni jako výrazní, převládá schopnost vést a organizovat*
- *u většiny dětí nebyly pozorovány znaky nerovnoměrného vývoje či neklidu, chlapci jsou však téměř s dvojnásobnou četností pozorováni jako neklidní či se symptomy nerovnoměrného vývoje než děvčata*

Znaky nadaných dětí:

- *paměť a znalosti – vynikající paměť a používání informací*
- *sebereflexe – sami vědí nejlépe, jak se učit a jsou schopni si sami své učení kontrolovat*
- *rychlost myšlení – mohou strávit více času plánováním, rychleji se rozhodují*
- *zpracování problémů – doplní si informace, zjistí, co je a co není důležité, rychleji se doberou k podstatě věci*
- *pružnost – jejich myšlení je systematictější, jsou schopni si uvědomovat a přijmout i jiný způsob učení a řešení problémů*
- *dávají přednost složitosti – mají tendenci dělat hry a úkoly složitější, aby byly zajímavější, mnohé dětské hry se mu zdají hloupé, nebaví ho, proto při činnostech vyrušuje*
- *od raného věku mají mimořádnou schopnost záměrného a dlouhodobého soustředění*
- *časná symbolická aktivita – velmi brzy se naučí mluvit, číst a psát, případně počítat*
- *trvají na vlastním tempu a postupu – učí se rychleji, potřebují minimální pomoc od dospělých, objevují pravidla a zákonitosti dané oblasti, tvoří nové svérázné způsoby řešení problémů, jsou tvořivé*
- *mimořádná vnitřní motivace – projevují intenzivní zájem a maximální schopnost soustředění*
- *časté problémy v přizpůsobení se mateřské škole, nudí se, chce se věnovat svým zájmům, nerozumí si dobře se skupinou, s kolektivem*
- *velká zvědavost*
- *touha po nezávislosti*
- *menší potřeba spánku, velmi aktivní, čilé*
- *u chlapců větší vzdorovitost*

Jak vzdělávat nadané děti?

- *pro rozvoj nadání dětí je klíčová výchova v rodině – zajistit maximální spolupráci s rodinou*
- *zajistit takové množství podnětů, které dítě k rozvoji svého nadání potřebuje*
- *nezávisle učit dítě vytvářet strategie pomoci sobě samému, pochopit svoje vlastní aktivity, držet se svých plánů a uskutečňovat je*
- *naučit dítě nenásilným způsobem obhajovat svá práva a vyjadřovat svoje potřeby a pocity*
- *učit dítě chápat potřeby a pocity jiných lidí, učit ho spolupracovat, zaměřovat jeho chování na pomoc ostatním*
- *učit dítě komunikovat s ostatními a používat různé strategie a vhodným způsobem prosazovat svoje vlastní potřeby a zájmy ve skupině*
- *učit dítě akceptovat rozdílné názory a řešit konflikty bez fyzického násilí*
- *zpracovat pro nadané dítě ve spolupráci s rodiči a PPP individuální vzdělávací plán tak, aby odpovídal jeho vývojovým potřebám*

- *zajistit dostatek atraktivních volně přístupných knížek, encyklopedií jako zdroje informací ze všech oblastí*
- *zabezpečit takové prostředí a prostor, kde si dítě bude moci v klidu číst, psát, počítat, případně pracovat na vlastních nebo společných projektech*

9.7 Vzdělávání dětí mladších tří let

V souladu s § 34 odst.1 zákona 561/2004 Sb se předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let. Dítě mladší 3 let věku však lze k předškolnímu vzdělávání přijmout pouze při splnění následujících podmínek:

Dítě se přijímá k předškolnímu vzdělávání, jehož cíle jsou vymezeny v § 33 zákona 561/2004 Sb. Z tohoto ustanovení jednoznačně vyplývá, že předškolní vzdělávání skutečně spočívá především ve vzdělávací činnosti, nikoliv v poskytování péče, dítě přijaté k předškolnímu vzdělávání tedy musí být od počátku připraveno plnit požadavky stanovené školním vzdělávacím programem mateřské školy.

Děti mladší 3 let věku se v případě jejich přijetí k předškolnímu vzdělávání zařazují do třídy pro děti, které v daném školním roce dovršily nejvýše 4 roky věku.

V případě, že je dítě mladší 3let věku přijato rozhodnutím ředitelky mateřské školy k předškolnímu vzdělávání, stává se dítětem mateřské školy se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími, právnická osoba vykonávající činnost mateřské školy se pak při poskytování vzdělávání tomuto dítěti řídí školskými právními předpisy.

Věk 2 – 3 roky je obdobím vzrůstu, bouřlivého rozvoje řeči a myšlení. Pro děti této věkové kategorie je náročné přizpůsobovat se velkému kolektivu. Tato fakta jsou základem pro stanovení vzdělávacích cílů pro tyto děti.

Cílem vzdělávání dětí této věkové skupiny je:

- Prvotní socializace dítěte
- Vytváření základních návyků sebeobsluhy

Zaměřujeme se na:

- podporu přirozeného rozvoje řeči
- včasnou diagnostiku opožděného vývoje řeči (OVŘ)
- seznamování s prostředím, vrstevníky i zaměstnanci školy
- budování pocitu bezpečí, důvěry a hlubokého citového vztahu dětí k zaměstnancům školy
- dovednost řešení konfliktů mezi dětmi bez použití fyzické síly
- nenásilné zapojování do společných činností
- rozvoj sebeobslužných dovedností
- rozvoj dovedností hrubé i jemné motoriky, správný úchop kreslicího náčiní
- seznamování s jednoduchými pravidly

10. Evaluační systém – co, kdy a jak hodnotíme

1. Školní vzdělávací program:

a) z výchovně vzdělávacích cílů

- soulad ŠVP s RVP PV
- záměry a cíle, které si škola stanovila a jejich plnění
- zda vyhovuje vzdělávací nabídka ŠVP, co se bude měnit a proč
- zda vyhovuje práci učitelů, vyhovuje dětem
- jaké problémy se ve vzdělávací práci objevovaly
- co se povedlo, nepovedlo, osvědčilo

Hodnocení: 1x za 4 roky

Zodpovídá: ředitelka, pedagogické pracovnice

b) z podmínek

- jak odpovídá věcné vybavení mateřské školy cílům ŠVP
- daří se prostředí tříd vylepšovat
- je dodržována správná životospráva dětí
- vyhovuje organizace chodu mateřské školy rodičům i dětem
- odpovídá personální zajištění MŠ jejím záměrům
- jak probíhá konkrétní spolupráce s rodiči

Hodnocení: 1x za 4 roky,

Zodpovídá: ředitelka, pedagogické pracovnice

c) řízení mateřské školy

- jsou jasně vymezeny povinnosti a pravomoci jednotlivých pracovníků
- je vytvořen funkční informační systém uvnitř MŠ
- vytváří ředitelka ovzduší vzájemné důvěry a tolerance
- zapojuje spolupracovníky do řízení MŠ
- pracuje pedagogický kolektiv jako tým
- je plánování pedagogické práce funkční

Hodnocení: 1x za 4 roky

Zodpovídá: ředitelka příspěvkové organizace

2. Průběh vzdělávání dětí

a) autoevaluace třídního vzdělávacího programu

- složení třídy – věk, nemocnost, zaměstnanost rodičů
- naplňování dílčích vzdělávacích cílů, očekávané výstupy
- vyváženost spontánních a řízených činností
- odklady ŠD – šetření v PPP
- výsledky vzdělávání, zpětná vazba – jsou děti odcházející do základní školy dobře připravené
- jak se daří vytvářet přátelské a příjemné společenství dětí v heterogenních třídách
- co se povedlo, nepovedlo, osvědčilo

Hodnocení: 1x ročně

Zodpovídá: pedagogické pracovnice písemně

b) evaluace integrovaného bloku, tematické oblasti

- vlastní aktivita dětí, motivuji děti tak, aby byly aktivní
- vytvořila jsem dětem prostor pro komunikaci a spolupráci
- promyslela jsem činnosti a prostředí tak, aby se děti mohly rozhodovat mezi činnostmi, měly dostatek pomůcek a materiálu, měly možnost experimentovat
- připravila jsem vhodné činnosti, aby děti mohly objevovat, nacházely samy řešení
- připravila jsem dětem konkrétní činnosti
- zapojila jsem do činností co nejvíce smyslů
- co se děti naučily, co si osvojily
- čím jsem k tomu přispěla, na co dbám, aby nebylo opomenuto

Hodnocení: pravidelně, po ukončení tematického celku

Zodpovídá: pedagogické pracovnice

3. Výsledky vzdělávání dětí

- hodnocení kvality výsledků vzdělávání dětí
- záznamy o dětech – diagnostika, využití hodnotících listů

Hodnocení: 2x ročně

Zodpovídá: pedagogické pracovnice

- hodnocení individuálních pokroků dětí, využití individuálních plánů pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami

Hodnocení: průběžně v daném měsíci

Zodpovídá: pedagogické pracovnice

4. Podpora školy – sebehodnocení pedagogů

- konfrontace s RVP PV, ŠVP PV
- plánování na třídě – vzájemná spolupráce
- spolupráce s kolegyněmi, s rodiči, ZŠ
- zvolení správných metod a prostředků
- zda je uplatňováno prožitkové učení
- kompetence, které děti rozvíjely
- naplňování dílčích cílů
- komunikace s dětmi
- diagnostika, individuální práce
- co nového se děti naučily, dozvěděly
- další vzdělávání
- jak jsem spokojena s průběhem denních činností, vlastní prožitky, co se daří, nedaří,
- osobnostní rozvoj

Hodnocení: pravidelně, denně v nepísemné podobě

Zodpovídá: pedagogické pracovnice

5. Hodnocení práce pedagogického sboru, ostatních zaměstnanců

- kontrolní a hospitační činnost
- hodnocení úrovně výchovně vzdělávací práce

- hodnocení práce všech pracovníků MŠ, každoročně je vypracován individuální plán osobního rozvoje pro každou učitelku
- odborný růst pedagogického sboru
- kvalita školního stravování a systém HACCP

Hodnocení: dle plánu kontrolní a hospitační činnosti
nahodile

krátkodobé i systematické sledování

Zodpovídá: ředitelka MŠ, zástupkyně, vedoucí školní jídelny

6. Úroveň výsledků práce školy – hodnotící zpráva

- soulad ŠVP a TVP
- zda má škola potřebné podmínky k naplnění cílů
- pedagogický styl a klima školy
- práce pedagogů, další vzdělávání pedagogů
- spolupráce s rodinami dětí, s ostatními partnery
- formální vzdělávací nabídka, plánované aktivity
- naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí
- výsledky vzdělávání

Hodnocení: 1x ročně

Zodpovídá: ředitelka příspěvkové organizace

Cílem evaluace a hodnocení v mateřské škole je ověřit a zlepšit kvalitu.

Výsledků využíváme pro další kroky a postupy ve všech oblastech činnosti školy.

Z čeho budeme vycházet při evaluaci a autoevaluaci

- z pozorování dětí
- z rozhovorů, dotazníků, anket rodičů
- z hodnocení vlastní práce – používání forem a metod, výsledků u jednotlivých dětí
- ze zpětné vazby pedagogů 1. ročníků základní školy
- z analýzy prací a výtvorů dětí

Z čeho vychází vedení školy

- z pozorování a rozhovorů
- z kontrol a hospitací
- z dokumentace a písemných záznamů

Vnější evaluace a hodnocení – ten kdo hodnotí

- vyjádření rodičů - rodiče, hodnotí ústně nebo formou anonymních dotazníků
- zprávy kontrolních orgánů
- odborníci (pediatr, pracovníci z PPP, logopeda) hodnotí ústně i písemně
- podklady od zřizovatele
- zprávy školní inspekce

EVALUAČNÍ SYSTÉM

Předmět evaluace	Frekvence evaluace	Co vyhodnocujeme?	Kdo hodnotí?
ŠVP	1 x za 4 roky	<ul style="list-style-type: none"> - naplňování cílů ŠVP - způsob zpracování realizace ŠVP - průběh vzdělávání - kvalita podmínek vzdělávání - výsledky vzdělávání 	ředitelka pedagogické pracovnice
TVP	1 x ročně	<ul style="list-style-type: none"> - výsledky vzdělávání - zpětná vazba 	ředitelka pedagogické pracovnice
Hodnocení pedagogických pracovníků	průběžně	<ul style="list-style-type: none"> - plánování ve třídě - výchovně vzdělávací činnost - kvalitu práce 	ředitelka
Autoevaluace pedagogických pracovníků	každý den	<ul style="list-style-type: none"> - zpětná vazba k vlastní činnosti 	pedagogické pracovnice
Hodnocení dětí	průběžně	<ul style="list-style-type: none"> - kompetence dětí 	pedagogické pracovnice
Klima školy	průběžně		ředitelka všichni

Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném vzdělávání (školský zákon)

§ 12 – Hodnocení škol, školských zařízení a vzdělávací soustavy

odst. 1 – Hodnocení školy se uskutečňuje jako vlastní hodnocení školy a hodnocení Českou školní inspekcí.

Nástroje hodnocení

Hospitační a kontrolní činnost vedení školy
Rozhovory s pedagogy a dalšími pracovníky školy
Rozhovory se zákonnými zástupci dětí
Analýza školní dokumentace
Analýza práce dětí
Dotazníková šetření
Prohlídka prostor a vybavení školy
Závěry kontrolní činnosti ČŠI a zřizovatele
Zápisy z pedagogických rad
Plnění závazných ukazatelů rozpočtu
Finanční vypořádání dotací
Rozbor hospodaření